

Előfizetés:
 Egész évre 16 K
 Félévre ... 8 K
 Negyedévre 4 K
 Egy hónapra
 1 K 40 f

TELEFON: Szerkesztőség .. 65-91
 Kiadóhivatal és nyomda 65-92

A HIR

A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
 Megjelenik minden reggel ■ Kiadja A NAP Ujságállalat

Egy szám
2 Krajcár
 (4 fillér)
 Budapesten és
 a vidéken

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
 VIII., RÖNK SZILÁRD-UTCA 9

I évfolyam **BUDAPEST, SZERDA, 1907 SZEPTEMBER 4** 7. szám

A HIR 7-ik száma:

A magyar haza ellenségei

— Románok lázadása —

Az első kemény dió

Delegáció lesz novemberben

Szövetkezetek összeomlása

Országos veszedelem fenyeget.
 Tömeges csőd előtt. Végtelen váltó-óvás

Palmer a királynál

A Hír ischli szenzációjának utolsóelőtti fejezete

A vezérkar főnöke beszél

— Hivalkodó szerénység —

Vak gyermekek megrontói

Emberi fenevadak Temesvárott.
 Vak kislányokat gyaláztak meg.
 A Vakok Egyletében. Bestiák szövetsége

A kúrthi embervadászat

— Egy legény: 23 korona —

Megvádolt ügyvéd

Házkutatás volt nála!

Elfogott nagy-vállalkozó

A köröskényi remete

Polónyi levelet írt Bécsbe

Gyilkos lift

„Végtelen nyomor“

Katonaélet Magyarországon

Harag a cigánysoron

TIZ RIPORT

Bródy Sándor regénye

Távirat, telefon

Budapest a nyomor felé

II. LAKÁS

— Uraim, nem az a mi feladatunk, hogy véget vessünk a lakás-uzsorának és a lakás-nyomoruságnak, hanem az, hogy elcsendesítsük a felizgatott közönséget.

Ezt egy városi képviselő mondta azon az ankéten, mely a fővárosi lakásmizériák megszüntetése miatt ült össze. Aki így beszél, az csak háziur lehet, vagy háziurnak rokona, barátja; vagy megbizottja. És az az ankét, amelyik ezt az urat nem dobta ki, nem más, mint a főváros lakásuzsorásainak eszköze, alkalmazottja. Az ilyen rosszlelkű, cinikus beszédre csak az lehet a válasz, hogy az ember befüti az agyvelejét és torkaszakadtából lázít a háziurak ellen, az ankét ellen, a főváros tanácsa, polgármestere és utolsó kis semleges közege ellen is! Gyálázat az, ami itt történik, amit a telek-spekulánsok, városépítők, városépítők, szabályozók és az isten tudja miféle alakok művelnek.

Mert senkise higgye ám, hogy a lakásveszedelem és a lakás-uzsora máról-holnapra nőtt meg ekkorára! Évtizedek bünei érlelték, nevelték, dédelgették ezt a szörnyet, amely most úgy el tudja tátani a száját, hogy mindnyájunkat lenyelhet. Itt mindent meg lehet csinálni, ami erkölcstelen és káros és, hogy a bandita-garázdálkodás nem ismer akadályokat, azt legjobban mutatják azok az esetek, amelyek Polónyi városatyai multjából kerültek napfényre.

Budapest a világ egyik legszebb fekvésű és legjobban elcsufított városa. Ennek épp úgy a panamista gazdálkodók az oka, mint a lakásbérek türhetetlen drágaságának. Ha azonban az ember még jobban belemélyed a dologba, akkor rá kell jönni az egészen elrejtett okokra, amelyekkel szemben mindaz, amit elmondunk, csak a szerény okozat szerepét tarthatja meg. A háziurság Budapesten egy foglalkozás, épp úgy, mint az ipar, vagy kereskedelem. Nálunk vannak kávéosok, vendéglősök, fűszeresek, szabók, cipészek, asztalosok, lakatosok és háziurak.

Ez egy dolgozni nem szerető típus, a mely nemcsak, hogy maga utálja a munkát, de egy rejtett és alantas ösztönénél fogva üldözi, szipolyozza, nyuzza, tönkreteszi azt, aki két keze munkájából akar megélni. Olyan városokban, ahol kevesebb a kávéház, ahol kevesebbet kártyáznak, ahol az emberek nagy ipart és nagy kereskedelmet üznek, ahol a pénz egészségesen kering a szolid vállalkozások ereztében, ahol nincs biztosabb és jövedelmezőbb befektetés a

munkánál, ott a házak, tehát a háziurak is, csak a szociális összetartásnak, az emberek egymásra utaltságának dokumentumai. Egy nemzetgazdasági tünet, egy szép és megnyugtató jelenség. A tehetősebb házat épít és födelet ad azoknak, akik még nem tartanak ott, hogy össze tudták volna róni a maguk kunyhóját, vagy palotáját. Az ilyen társadalmakban aztán háziurnak lenni majdnem veszteség, mert a ház semmi esetre sem hozza meg azt a kamatjövedelmet, mint akár a kereskedelem, akár az ipar.

A mi beteg gazdasági életünkben mindez fordítva van. Itt szolidan és termelő szándékkal vállalkozni és befektetni majdnem egyenlő a tönkremenéssel, a csöddel. Ez féltékné, zsugorivá teszi az embereket, akik, ha egy bizonyos összeget összekuporgattak, összezsaltak, összeraboltak, vagy legritkább esetben összedolgoztak, hát szeretnek házat építeni, vagy venni, mert a háziur befektetése akkora kamatot hoz, a mekkora a szemérmertlensége és kapzsisága. Ezeket az uzsorás tulajdonságokat a hatóságok s a város mostoha atyái mindig kényeztették, mert hiszen az uzsorás háziur és a városi mostoha atya igen sok esetben egy személy.

Mindezeknél fogva végzetszerűen kellett arra a pontra érniük, ahol most vagyunk. El kellett jutnunk oda, hogy megteremtettük a lakás-háboruk világkülönlegesét s hogy a középosztálytól kezdve lefelé minden embert öt-hat fokkal lejjebb állítottunk a testi élet kultúrlétráján. Vagyis a kultúrával növekvő testi igényeket mind ezeknek alább kellett szállítaniok. Ezek az igények az étkezés, lakás, ruházkodás, tisztálkodás és művelődés köréből nőnek ki. Ez azt jelenti, hogy a főváros lakosságának nagyobbik fele az öt megilletőnél sokkal rosszabb, szűkebb, egészségtelen lakásban kénytelen lakni; hitványabbat és kevesebbet kénytelen enni; rosszabb ruhát kénytelen viselni; kevesebbet fürödhet; kevesebbet olvashat, tanulhat és kevesebbet járhat színházba, mint amennyi mindezekből a kultúrlétrán elfoglalt helyzeténél fogva megilletné.

Az őseimnek még jó volt a barlang és az odvas fa belseje is, de nekünk végzetlenül fontos szükségletünk az emberséges lakás. Milyen más az, ha gyermekünk tágas, világos, tiszta és egészséges lakásból nő bele a küzdő életbe, mint ha alacsony, nedves zugok szomorú félhomályából fiatalon megtörve, elszomorodva és gyáván lopódzunk a világba.

Embertelen, hitvány házuzsorások, ha ti ezt érteni tudnátok!

A KIRÁLYNÁL

Hetedik közlés

Minden jófentartva

Ischlbe kiküldött munkatársunk az alábbiakban folytatja a királyról szóló nagyszabású tudósítását. Ezzel a folytatással munkája végéhez közeledik. Mindent megtudott a királyról, ami megtudható, és az olvasó megállapíthatja, mennyi új, soha nyilvánosságra nem került, izgatón érdekes részletben volt gazdag közlése. A királyról szóló közléseink mai utolsóelőtti folytatását itt adjuk:

Generaldirektor Palmer aus Wien

Tehát megtudtam annak az ősz urnak a nevét, aki a királylyal egyidejűleg látogatta meg reggeli hét órakor Schratt Katalint, félóraig időzött nála és ugyanakkor távozott a Villa Felicitasból, amikor a király is elment tőle és Schratt Katalin bekisérte a császári villába. Generaldirektor Palmer, aus Wien.

Itt Ischlben sokan ismerik Palmer urat, különösen a bécsiek, ezek majdnem kivétel nélkül tudják, hogy kicsoda. A bécsi *Oesterreichische Länderbank* igazgatója. Azt azonban már senki sem tudta, hogy mit kereshetett a Villa Felicitásban, mi dolga lehetett a királylyal és mi viszonyban van Schratt Katalinnal. Szokatlan és érdekes volt a látogatás, ezt mindenkinek éreznie kell. S a látogatás érdekességét százszorososan fokozza, hogy senki róla fölvilágosítással szolgálni nem tudott.

Hosszas utánjárás után mégis megtudtam róla mindent. Telefonon főlészóltottam egy magasállású urat, aki maga is bejáratos az udvarhoz és tudja minden intim dolgait. Kérdezősködésekre a következő választ kaptam:

— Ismerem Palmert. A bécsi *Oesterreichische Länderbank* vezérigazgatója. Régi bizalmasa Schratt Katalinnak, ő kezeli a vagyonát. Amikor barátságuk már több esztendő volt, Schratt Katalin bemutatatta Palmert a királynak is. A király megkedvelte Palmert, és megajándékozta bizalmával. Ennek a rokonszenvnek van egy speciális magyarázata: a király nagyon szeret kártyázni, és a *tarokk-parti hiányzó játékosának helyét Palmer töltötte be*. Azon a reggelen, amelyen Palmer kiment Schratt asszony villájába és a király is ott volt, minden bizonynyal hármashban kártyáztak. Beck báró, a vezérkari főnök, és Palmer, — ez a két legkedvesebb partnere a királynak. Palmernek igazán jó embere a király. Hallgat rá, megkérdezi a tanácsát. Annyira megkedvelte Palmert a király, hogy a vagyona kezelését is reábizta. Most már nemcsak a király és Schratt Katalin vagyonát kezeli Palmer, illetve a bankja, hanem a főhercegek egy részének vagyonát is. A főhercegek közül is többen nagyon szeretik Palmert. Palmernek komoly befolyása van az udvarra. Mellesleg, ez annál érdekesebb, mert Palmer zsidó vallású ember.

Ennyit tudtam meg Palmerről s ez elég volt. A fölvilágosítás mindenkit kielégíthet.

A király vadászni megy

Délben, ugy fél tizenkettő táján kopogtatnak az ajtómon: az a kocsis volt, aki rendszeren vitt. A vasutról jön, mondja és jelenti nekem, hogy az udvari váróterem lépcsőjén ki van terítve a szőnyeg, ami nem szokott lenni, ha csak nem érkezik valami udvari személy, vagy valaki elmegy. Eljött, hogy ezt elmondja. Hátha érdekel.

Kimentünk a vasutra. A szőnyeg csakugyan végig volt terítve a váróteremen és kint a peronon is. Odamegyek a vasuti portáshoz és érdeklődöm, valaki érkezik talán. Mondja: Frigyes főherceg leányát várják a déli vonattal.

Tizenkét órakor megjött a vonat és rajta Frigyes főherceg nagyobbik leánya, — ugyanaz, akinek az eljegyzése körül való bonyodalmakról e

cikkek során már szoltam. Egyedül jött, leugrott a kocszi lépcsőjéről, egy lakáj lesegítette s az udvari kocszi bevitte a Kaiser-Villába. Fiatal leány, talán tizenkilenc éves, finom, elragadóan friss és elegáns jelenség, ugyszólván ő az egyetlen Habsburg-leány, aki igazán szép.

Még egy-két percig lézengtem a peronon, néztem az érkezőket s az indulókat, finom angolokat és franciákat, csodálatos asszonyaikkal, nyers-selyemből készült porköpnöyegben, hosszú, lengő, színes fátyolokkal. S az udvari váróterem szőnyegét nem szedték föl. A váróterem ajtaja is nyitva maradt. Talán várnak még valakit. Odamegyek egy vasuti alkalmazotthoz, érdeklődöm, kit várnak? Rám néz, összevonja a szemöldökét s azt mondja:

— Nem tudom. — De úgy mondta, hogy látzott rajta: nem akar fölvilágosítást adni.

Az érkezői oldalra mentem át s ott egy ismerőssel találkoztam. Kerzl doktor volt, a király orvosa, aki, ahogy ezt már elmondtam, kedves és előzékeny volt hozzám.

— No, — mondja, — kijött megnézni a királyt? Fájdalom, és nem mehetek el a vadászatra, táviratilag hívtak el a környékre egy paciensemhez, kimenttem magam és leirtam. Nagyon sajnálom.

— Hol lesz a vadászat?

— Nem tudom bizonyosan, nem érdeklődtem iránta, miután én nem mehetek el. Vagy Körberthalban, vagy Höllgrabenben. A multkori vadászat elmaradt, de mára is volt vadászat kitűzve. A multkori kirándulás elmaradt és most nem tudom, a multkorit tartják-e meg ma, vagy pedig egészen kihagyják-e a programból.

— Mikor lesz az indulás?

— Azt sem tudom pontosan. De kérdezze meg valamelyik vasuti embertől, hány órára van jelezve.

(Folytatása holnap.)

Le kell verni a lázadást. Polónyi Gézának ne tegyünk szemrehányást. Barátságába fogadta *Supilót*, végig ünnepeztette előbb a koalíció vezérlo-bizottságában, elvitte a Sas-körbe, egyetlen igaz barátunkká avatta s ha hirtelen be nem következik a bécsi béke, még diszpolgárrá is választatja. Amilyen nagyot bukott utóbb méltó barátja és pártfogója, Polónyi Géza, olyan nagyon megnőtt *Supiló*. Valóságos vezére lett a magyar országgyűlésre delegált horvát képviselőknél, ő, aki mögött semmiféle párt sem áll, aki nem is magyar állampolgár s akinek igazság szerint nincs is választóképesége. S ez a politikai briganti oda fejlesztette a helyzetet, hogy a horvát obstrukció utójátékként föllázította Magyarországot ellen Horvátországot, Szlavonországot, legujabban pedig Fiumében kalózkodik. A helyzet Zágrábban korántsem rózsás. A bán — *Rakodczay* Sándor — már se nem nyugodt, se nem reménykedő. Kitünt, hogy a magyar kormány megint rettenetesen hibázott s azokkal az engedményekkel, amiket a horvátoknak a magyar nyelv súlyos arculesapásával adott, nemhogy mérsékelte volna a lázadók harci kedvét, hanem éppen megfordítva, fokozta az üvöltő hiénák telhetetlen étvágját. Előbb-utóbb királyi biztost kell küldeni Zágrádba. A bajonnet és a Mannlicher talán csak kijózanítja őket. Az erélyes rendszabályokkal, amelyeknek igazán erélyeseknek kell lenniök, nincs miért várni, sőt nem szabad várni. A lázadók keze már *Fiume* felé jár. Egyetlen tengeri kikötőnk, amelybe drága magyar milliókat fektettünk bele, az olaszok birják. A rapprezentanza

abszolot többsége olasz, a podesta olasz, a magyar kormány képviselőjére, a kormányzóra kimondták a bojkottot, megüzenik neki, hogy ne tegye be a lábát a közgyűlési terembe, mert az esküt nem teszik le a kezébe s a magyar kormány türi a pofonokat és hallgat. Csoda-e, hogy a horvátok vérszemet kaptak s most már Fiume felől is szorongatnak minket? Nem a függetlenségi párt teljes lejárására vezet ez a megmagyarázhatatlan türelmesség, ez a vakság? A magyar kormánynak cselekednie kell. Rendet kell teremtenie Horvátországban akárhogyan is. Ki kell végezni a lázadást s aki e munkának útjába akadályt gördít tene, pusztuljon, ha horvát, ha olasz...

Delegáció lesz novemberben

Fizetni! Fizetni!

A jövő héten szerencsénk lesz Beck báróhoz, az osztrák miniszterhez, eljön vele egy pár osztrák miniszter s a budavári miniszterelnökségi palotában nyélbeütik a kiegyezést. Ami tulajdonképpen már a nyár elején kész volt, csak nem akarták világgá kürtölni, hátha felizgatták volna vele a közvéleményt — még idő előtt. A nagy tanácskozáson szó lesz természetesen a kvóta-kérdésről is, valamint a delegációkról. A magyar kormány köréből azt az értesülést kaptuk, hogy a delegációk még ebben az esztendőben összeülnek, hogy letárgyalják — vagyis, ami a fő: megszavazzák az eléjük terjesztendő indemnitást. Mert a kormányok egyelőre csak indemnitást kérnek, de arra aztán hamar szükségük van. Még pedig novemberben.

Október 10-én tartja első ülését a Ház s amint elintézik a formaszabásokat, nyomban kérni fogja Wekerle, hogy a Ház válaszsza meg a közös ügyek tárgyalására kiküldendő országos bizottság tagjait. Ez nem fog egészen simán menni, mert a néppárt — így beszélük — taktikai okokból nem akar résztvenni a delegációban, másrészt a függetlenségi párt is akarnak némi akadályt állítani a közös költségek megszavazása elé.

Egy tekintélyes negyvennyolcas képviselő, ki tagja volt a legutóbbi delegációnak, ma ezeket mondta A Hír munkatársának:

— A delegáció, úgy tudom, novemberben fog összeülni és pedig az idén Bécsben. Én semmi esetre se vállalom most a delegáció-tagságot, mert a közös költségek megszavazását nem tartom helyesnek. Olyanok a politikai viszonyok, hogy én komoly megfontolás után kénytelen voltam erre az elhatározásra jutni. És ebben nem ingathat meg senki, se Kossuth, se a kormányelnök. A közös kormánynak egy rézfíllért se szavazok meg. Előbb látni akarom az alkotmánybiztosítókat, de mindet, aztán tudni akarom, hogy a kiegyezésből lesz-e hasznunk, vagy most is ráfizetünk, mint eddig.

Kemény dió lesz hát a delegáció megválasztásának dolga. De csak ez. Ha a parlament megválasztotta a delegáció tagjait, Wekerle nyugodtan lehet: mindent meg fognak szavazni a kurucok...

ÁRULÁS a magyar nemzet ellen!

Destcaptate Romane...

Lázítják az oláhokat!

Fölbérelt izgatók aljas munkájáról kapott értesítést ma *A Hír*. A magyar képviselőházban helyet foglaló román képviselők minden alkalmat fölhasználják arra, hogy a magyarok ellen fölizgassák a román népet, sőt annyira is mennek, hogy a dászkalókat valósággal preszcionálják, hogy üldözzék a magyart minden téren és minden vonatkozásban. Hatóságaink pedig — és ez a fölháborító — tétlenül nézik az izgatók gaz munkáját. Senki sem veszi észre, hogy most például *Hunyadvármegyében* mily nagy veszedelem fenyegeti a magyarságot. Nem rémkép ez, hanem személyes tapasztalat, melyet e sorok írója szerzett a hunyadvármegyei *Brád* községben. Augusztus 28-dika volt, este kilenc óra. A Piac-téren sok oláh fiatalember gyülekezett s egy adott jelre rázendítettek a *Destcaptate Romane* kezdetű izgató dalra. Az oláh szabadság jövő mártírjai, élükön egy román nemzetiségű országgyűlési képviselő fiával, a független, szabad Romániát éltették magyar földön.

Ezen a napon volt a románok Nagy Boldogasszony-ünnepe s künn az erdőn népünnepe címe alatt *lázító beszédekkel tartották össze az oláh lakosságot*. Arra tanítják őket, hogy ne ismerjék el a magyart urnak, magyarnál, tótnál, zsidónál ne vásároljanak, csak az oláhnál. A nép jó, becsületes, de teljesen hatalmában van az izgatóknak.

A hatóság? Alszik. A szolgabíró oláh, tehát meg se mozdul, — a főszolgabíró pedig hallgat, nem tartja opportunus dolognak, hogy a darázs-fészekbe nyuljon. Ideje volna már gátat vetni az oláh izgatók féktelen aknamunkájának. Erős nemzetiségi politikára van itt szükség, szembe kell nézni a rakoncátlan elemekkel. *Andrássy* gróf belügyminiszter kötelességei közé tartozik ez a kérdés. Kár, hogy a belügyminisztériumban eddig keztyűs kézzel bántak oláhhál, tóttal, holott már rég elérkezett az erélyes kéz politikájának ideje. *Vissza kell állítani a belügyminisztériumban a nemzetiségi ügyosztályt!* Rendet kell teremteni a nemzetiségi kérdésben, de minél hamarabb!

A bírák. Ezer gond, millió mellőzés kíséri a magyar bírót a pályáján. Esküt tesz rá, hogy minden befolyástól menten az igazságot, csak az igazságot fogja keresni és alkalmazni s óriási felelősséggel járó munkáját a mindenható állam úgy jutalmazza, hogy csak a díjnokot rosszabbul. A *nagyváradi* bírák kezdték meg a mozgalmat, amely minden irányban való függetlenítésüket követeli. A mozgalom vezetői most arra kéri az ország bírói testületeit, hogy a végrehajtó-bizottság megkeresését tanulmányozzák és szeptember tizedikéig jelentésük be elhatározásukat

Báró Burián Boszniában. Báró Burián István közös pénzügyminiszter hétfőn Budapestre érkezett s meglátogatta apósát, báró *Fejérváry* Géza darabont-kapitányt. A közös pénzügyminiszter rövid pár óráig tartózkodott a fővárosban, mert utját tovább kellett folytatnia *Boszniába*, hol teljes egy hónapig marad.

Szövetkezetek Mohácsa

Tömeges csőd előtt

400.000 korona miatt

Magukkal rántanak mindenkit

Wekerle kiutalta

Félnek, hát ijesztgetnek

A Hitelbank megtagadta

Beszélgetés dr. Horváth képviselővel

Leplezetlen, kemény őszinteséggel mutatott rá *A Hír* a veszedelemre, amelyet a szövetkezetek válságos helyzete zudított Budapestre. A száz és egynéhány szövetkezet sok ezer váltója aláaknázták a fővárost. Alig van már itt ember, aki vagy közvetve, vagy közvetlenül adósa, érdekeltje nem lenne valamelyik szövetkezetnek. A nagy pénzüzeteknek a pénzbőség szép napjaiban pikáns falat volt a szövetkezeti váltó. A kliens a szerencsétlen áldozat, mint egy ökör, olyan nyugalommal fizette a tizenöt-husz százalékos kamatot és költséget, a szövetkezeteknek is maradt haszna s a nagy bank is jól járt. A betevők három, három és fél százalékát bőven meghozta a szövetkezeti leszámításért föl számított hat-hét-nyolc százalék.

De elmúltak az aranjezi napok, a bankok ridegen becsukták kasszáikat a szövetkezetek elől s most kátyuba rekedt mindenki és minden, aki és ami a szövetkezetek körül van. *Wekerle* Sándor rászánta magát végre és kiutalt a Magyar általános hitelbanknál *négyszázezer koronát* a szövetkezetek részére, a Hitelbank az összeg folyósítását azonban megtagadta. A szövetkezetek egy része most még csak segített magán, de jó néhány szövetkezet alatt máris megingott a talaj. Nos, amelyek még felszínen maradtak, holnap este közös értekezletet tartanak annak megvitására, hogy mihez fogjanak. Mit csináljanak a kormányval szemben, amely lomhán alszik s nézi, talán kéjelegve, hogy mint pusztul el Budapesten százezer ember s mit csináljanak a nagy bankokkal, amelyek végül maguk is válságos helyzetbe kerülnek, ha a szövetkezetek elbuknak.

A Hitelbank vizsgál, de nem fizet

A Magyar Általános Hitelbank egyik igazgatója, *baranyavári Ullmann Adolf* — mint *A Nap* jelentette — megjelent a Szövetkezeti Központi Bank helyiségében, fölkereste a bank igazgatóit s közölte velük, hogy mielőtt a kincstár négy százezer koronáját átadja, kicsit széjjel akar nézni. Aztán lelkiismeretesen megvizsgált mindent, megállapította a statust s kijelentette:

— Ugy látom, hogy a négy százezer korona, amelyet a kincstár kiutalt, kevés az ügyek teljes rendezésére. Az uraknak igazuk volt, amikor többet kértek. S mert ezzel a négy százezer koronával az urakon nincs segítve, *nem adom oda ezt sem*, hanem sürgősen jelentést teszek a pénzügyminisztériumnak.

Az enunciació ellen nem volt mit tenni. A *Szövetkezeti Központi Bank* tudomásul vette *Ullmann* határozatát.

Ullmann igazgató különben kijelentette, hogy nem áll, hogy a kincstár négy százezer koronát kiutalt volna a szövetkezetek részére. Ha az utalványozás megtörtént volna, nyomban és minden habozás nélkül *folyósították volna*. Különben a szövetkezetek dolga, hogy segítsenek magukon. Így beszélnek a bankok, amikor segíteniük kellene. Amikor nem zsarolhatnak száz ezreket, s az üzlet csak szerény polgári hasznot ígér, akkor nincs közgazdasági hivatás, nincs közéleti feladat, akkor bezárkóznak és ridegen kijelentik, hogy más dolguk van . . .

Pusztuljon el minden

Annak a küldöttségnek, amely a szövetkezetek részéről a kincstár segítségét kérte, tagja volt dr. *Horváth Gyula* országgyűlési képviselő is. *A Hír* munkatársa fölkereste őt s megkérte,

világítsa meg a kormány és a Hitelbank viselkedését.

— *Désy* Zoltán pénzügyminiszteri államtitkár jól fogta fel a helyzetet — jelentette ki dr. *Horváth Gyula* — s bár csak rövid ideig tárgyaltunk vele, meggyőződtem róla, hogy a szövetkezetek válságán, amelyet nem a szövetkezetek, de a nagy bankok idéztek elő, valóban segíteni akar. Belátta *Désy* azt is, hogy a kérdés nem egyszerűen a szövetkezetek ügye, hanem *elsősorú közgazdasági kérdés, sőt politikai is*.

— A kormány nem bocsájtotta rendelkezésünkre az egész összeget, amelyet elsejére kértünk, hanem csak négy százezer koronát. Ezt is a Magyar Általános Hitelbank utján. Ezeknél a kormánysegítségéknél az a szokás, hogy a *pénzügyminiszter szabja meg a feltételeket*, amelyek mellett a bank a folyósított összeget tovább adja s úgy tudom, mindössze *fél százalék jutalék* szedését engedte meg a Hitelbanknak. *Ez a fél százalék* — elismerem — nem nagy dolog s hiszem, hogy *legelső sorban ez az oka annak, hogy a bank az üzletbe nem megy bele*.

— De ez a bank dolga és a kormányé és nem a szövetkezeteké. A szövetkezetek úgy fognak magukon segíteni, amint lehet. Holnap, szerdán este értekezletet tartanak. Ha addig nem történik intézkedés a kormány részéről, vagy a Hitelbank részéről, a *szövetkezetek bejelentik a fizetőkép telenséget*. Számíthatunk, nem tudom mennyi végrehajtásra, vagy *száz csödre*, amely kiméletlenül *magával rántja a nagy intézeteket is*. Lesz *pánik* olyan, a milyent még nem láttunk, *megáll a vérkeringés az egész vonalon s lerombolódik az államhitelünk is*.

Ezek az utolsó szavak igen figyelemre méltók. Vagy ide tendál *Wekerle Sándor*? Le se merjük vonni a konzekvenciákat.

Az ultimátum

A szövetkezetek kötelékének bankja, a *Szövetkezeti Központi Bank Részvénytársaság* hivatása magaslatán állt. Működését *Ullmann*, a Hitelbank igazgatója felülvizsgálta és mérlegelt teljesen *aktívnak találta*. A kincstár pénzét azonban — mint föntebb részletesen elmondottuk — nem adta át neki. A szövetkezetek ennél fogva elhatározó lépésre szánták el magukat. Szerda este hét órára gyűlést hívtak össze s ezen a következő pozíciók kerülnek szóba:

Ha a kormány délig nem segít, az összes váltókat óvatolják és peresítik.

Az összes szövetkezetek felszámolnak.

Az adósokkal szemben csak amennyire lehetséges, viselhetnek kimélettel.

Hogy ebből mi következik, az világos. A váltók peresítése esetén a szövetkezeti adós, *ha lefizette is nagyrészt kölcsönét, mégis a teljes összeg erejéig szavatol és perelhető*.

Utolsó kísérlet

Aki csak valamely szövetkezethez közel áll, azzal foglalkozik, hogy valamiképp kisegítse a szövetkezeteket a bajból. A *Központi Szövetkezeti Bank* ügyésze dr. *Burger Géza* szakadatlan keresi az érintkezést a nagy pénzüzetekkel. A szövetkezetek értekezlete holnap este lesz. A délelőtti dr. *Burger* arra használja föl, hogy felkeresi újra — ki tudja hányadszor az utolsó napokban! — az intézetek direktorait és

beszél velük. Hátha meglágyulnak! Hátha meglágyítja őket a veszedelem, amely a nagy intézeteket sem kerüli el s a haszon, amelyet a szövetkezetek súlyos viszonyai között maguknak kiköthetnek. Mert mindennél előbbre való a nagy haszon. Ez a legelső.

Már kezd! Egy erős és hazafias mozgalom leszoritotta *Polónyi Gézát*, a koalíciós kabinet rossz szellemét a politikai színtérről. Odakerült a kedves tanyára, amely őt kora ifjúságától fogva táplálta és felhizlalta, a törvényszék elé. Most pedig Köröskényen, messzi, messzi minden politikától — politizál. Már megint kezd. Némiképp okult s most már nem ir bizalmas levelet, a melyet végül a címzett nyújt át indiszkrétan a nyilvánosságnak, hanem egyenesen nyílt levelet tesz közzé. Nem azért, hogy védekezék egy bécsi újságnak ama vádja ellen, mintha a néppárt kiválását ő rendezte volna, dehog, dehog... Bejelenti, hogy amint helyreáll az egészsége, nyomban újra a politikai harctérre lép. Az egészsége, *Polónyi Géza ur?* Az egészsége? Kérem szépen egészen más dolgokról van most szó. Az egészségét nem bántja senki, egészségileg minden jókat kíván önnek mindenki. A becsületről méltóztassék beszélni, a becsületről, amelyet eredetileg legszemélyesebben tépázott meg s amelyet azután a legszélsőbb nyilvánosság vett éles bonckése alá s addig nyeste és vágta, amíg az igazságügyminiszteri szék megtisztult és bitorlója a büntető törvényszékre tette át tartózkodási helyét. Maradjunk csak az ügy mellett, rendezzük el előbb azt a *kis* becsületet...

Katonadolog. Valamelyik osztrák ezredben — ebben az egy dologban valóban nem tesznek különbséget osztrák és magyar fiu között — kegyetlenül pofozta a legénységet két altiszt. A honvédelmi minisztert a parlamentben meginterpellálták s a miniszter, akkor még új ember, komolyan vette a különben igazán komoly dolgot: kijelentette, hogy a két altisztet szigorúan megbüntetteti. S pont ezen a napon, talán ugyanabban az órában, amikor arlhauseni *Freund* lovassági tábornok, Bécs város térparancsnoka maga elé citálta a két altisztet. Lehordta őket, várfogságot emlegetett, a két ember remegő térddel, lélegzetét visszafojtva várta a sorsát és hallgatott. Egyetlen szó, egyetlen védekezés nem hagyta el ajkukat. *Freund* lovassági tábornok el-lágyult. Ki tudja, nem az jutott-e eszébe, hogy a két altiszt maga is áldozat, áldozata annak a szellemnek, amely előbb-utóbb mindenkit megejt az osztrák ármádiában. El-lágyult és megkegyelmezett nekik. A két altiszt most szabad, de nem térparancsnok és nem aktív katoná többé *Freund*. Azt a pillanatot, amikor ellágyult és emberi szívvé értett, nem bocsátja meg neki a hadvezetőség. Elesapták. Fölmentették és nyugalomba küldték.

Ha megszólal egy stréber... *Klagenfurtban*, hol az ideai hadgyakorlatok folyának, megszólalt hötzendorfi *Conrad* altábornagy, a vezérkar főnöke. Ebből a szürke katonából, kiről korábban alig hallottunk egy szót is, hihetetlen stréber lett, amióta a vezérkar élére állították. Annaira megy már, hogy szidja az elődjét, az öreg *Beck* bárót, ki a királynak kedvenc katonája és meghitt barátja volt. Különben ha szidja, jól teszi. De ő is csak a mása. A hadsereg fejlesztésének folytonosan haladó, minden stréberségtől és a személyiség minden előtérbelölésától mentes munkának kell lennie — mondta *Conrad* — nem pedig egymást felváltó pártok, kotériák, vagy személyek változó fércművének. A modern hadsereg kiépítésénél annyi erő hat közre, hogy az érdemet egyes ember nem igényelheti — fejezte be a nagyképű nyilatkozást *Conrad*. Csupa ellentét,

csupa nagyotmondás az egész altábornagyi beszéd, melynek éle *Beck* báró ellen irányul, neki szól a sorok között való támadás. Hát hiszen nekünk tökéletesen mindegy, akárhogy marakodnak a fekete-sárga katonák. Valószínű, majdnem bizonyos, hogy *Beck* éppen olyan tehetetlen volt, mint amilyen *Conrad* s vele együtt mind, akik fekete-sárgák. Ezek csak ahhoz értenek, hogy fecséreljék a nemzetek millióit...

NYILTTÉR

E rovat alatt közlőttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

LOVAS -féle Zene-Conservatorium akad. előkészítő tanfolyammal
VI., Andrásy-ut 67. sz.

II. és III. em. az orsz. m. kir. zeneakadémia volt palotája modernül átalakítva

Beiratások egész nap.

TELEFON 501. Elsőrendű tanári kar. TELEFON 501.

Prospektus ingyen és bérmentve.

A növendékek hangjegyeket (kotta), hangszereket, az intézettől díjmentesen kapják és a német, francia, angol nyelvekből egyiket díjtalanul tanulhatják.

Tüdő-mellbajok

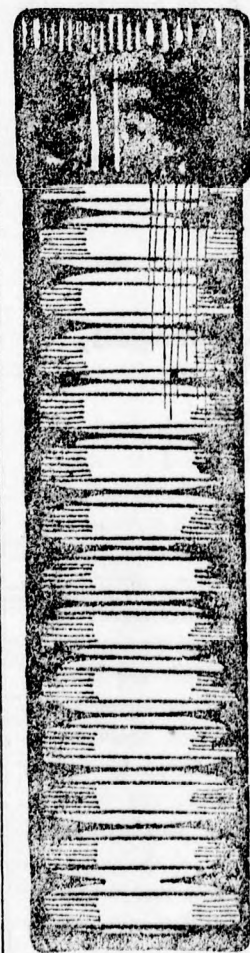
(tüdőgyógyászat — tuberkulózis — I. II. szakálat), vérképcs., ill. dőrevesztés, kórház eredetűnél gyógyítanak új gyógymódot, inhalátorokkal és

szérumoltásokkal

Dr. HARMAT GYULA tüdőbajok rendelőintézte — inhalatorium

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 82.

Rendelés 11-12. 2-4-ig.

A száj és a fogak ápolására

nélkülözhetetlen

szerek:

Dr. Dembitz

Aseptol

szájvizpasztillák,

ASEPTOL ASEPTOL

fogpor fogkefe.

Orvosi vélemények gyűjteménye minden dobozhoz mellékelve.

Aseptol szájvizpasztillák 1 doboz 2 kor. 1 zsebtubus

50 fill. **Aseptol fogpor** 1 doboz 80 fillér. **Aseptol fogkefe** férfi K. 1.50, női K.

1.30, gyermek K. 1.—

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban.

Készíti és központú főraktár: **Dr. Dembitz fog- és szájápoló szerek laboratoriuma** Budapest, Rákóczi-ut 10. szám.

Előkelő

társadalmi összeköttetésekkel bíró urakat és nőket egy új hálalmi mű terjesztésére helyben és vidéken fényes javadalmazással alkalmazunk. Akvizíciós képes egyének (mellékes foglalkozásként is) könnyen kereshetnek meg havonta 1000 koronát. **Magyar Könyvkereskedő Részvénytárs.** Budapest, Lászt 10110 Ferenc-tér 6.

Megérkeztek a legújabb angol

cilinderek

a legszebb formában, darabja 13, 15 és 18 korona.

KERTÉSZ PÁL

Rákóczi-ut 40,

a Népszínházszemben Telefon 46-79.

Elfogott vállalkozó

Londontól — Kolozsvárig

Egy milliós krach epilógusa

A budapesti rendőrség ma este letartóztatta *Krausz Emil* vállalkozót, aki az Akadémia-utca 13. száma alatt lakott. Nagyszabású bűnügy főszereplője ez a *Krausz Emil*, aki esztendőközön át foglalkoztatta a magyarországi és külföldi hatóságokat.

*Krausz Emil*nek valamikor virágzó üzlete volt *Kolozsvárott* és vezető szerepet játszott a város uri társaságában. A legnagyobb erdélyi ruhakereskedés gazdája volt, de költsékes életmódja tönkretette.

A ritkamód ügyes, élelmes ember rövid idő alatt talpra állott és jelentékeny összeget szerzett üzleti genialitásával. A nagystílusú vállalkozók típusa volt, abból a szívós fajtából, amely akárhányszor tönkremegy, új életet tud kezdeni.

Krausz egészen a lelke lett a *Remenyik*-cégnek. Régebben vaskereskedők voltak a *Remenyik*-család tagjai, később nagy vagyont szereztek a szerencsés vállalkozásaikkal, szorgalmukkal és takarékoságukkal. Erdélyben több értékes bányájuk volt.

Krausz Emil különösen *Remenyik Lipóttal* volt üzleti összeköttetésben. Európára szóló tervet eszelt ki, amelyhez *Remenyik* adta volna a pénzt és *Krausz* biztosította róla, hogy megszerzi a legszilidabb külföldi tőke nagymértékű hozzájárulását is a bányák kiaknázása céljából.

Kiutazott *Berlinbe* és *Párisba*. Az utóbbi metropoliszból azt jelentette, hogy sikerült nyélbeütnie a vállalat tervét.

Telt-múlt az idő, de a megvalósulás nem következett be. *Remenyik* aztán gyanút fogott, majd a tudomására jutott adatok alapján bűnvádi följelentést tett *Krausz* ellen *négyszázezer korona elsikkasztása miatt*.

Ennyi értékű váltót esalt ki ugyanis tőle *Krausz Emil* s szerinte jogtalan utonmódon értékesítette, a kapott összeget pedig zsebre vágta.

Megindult a nyomozás, amelyet *Bérczi Béla* rendőrtanácsos vezetett. A néhai főnyomozó kiutazott Londonba is, mert értesült róla, hogy *Krausz* az angol fővárosban tartózkodott. Az ügyészségtől kieszközölt elfogatóparancs alapján *Krausz* börtönbe juttatta és a kiadatási eljárás azzal végződött, hogy a vállalkozót hazahozták.

Krausz itt is sokáig börtönben ült. Az ártatlanságát hangoztatta és okmányokat mutatott be, amelyekkel igazolta, hogy külföldi eljárása föltétlenül sikerrel végződött volna, ha *Remenyik* — ellenségeinek besugárására — meg nem akasztja a terv megvalósításában. Az ügynek sok bonyolult részletébe máig sem tudtak világosságot deríteni. *Krauszról* azonban meg lehetett állapítani annyit, hogy könnyelmű embernek, féltékeny világinak mondhatják, de becstelenséget nem követett el tudatosan.

Az eljárásnak vagyoni része most is folyamatban van. *Krausz*nak *vagyontalan-sági esküt* kellett volna letennie. A kolozsvári ügyészség megidézte, de ő nem jelentkezett.

Ma este beállított a főkapitányságra és megkérdezte, hogy távozzat-e Budapestről, rendezheti-e az ügyét olyan módon, hogy esküt tesz? Ezek s a többi kérdései gyanút kellettek, utána néztek a bűnügyi nyilvántartó osztályban dolgának s megállapították, hogy a *kolozsvári ügyészség köröző levelet adott ki ellene*.

Ennek alapján letartóztatták. Rövid jegyzőkönyvet vettek föl s aztán fölkísérték egy második emeleti cellába. Holnap lekísérik Kolozsvárra, ahol további sorsa fölött döntenek.

Vak leányok hóhérai

Megrontották a vak leányokat

Czintos és cinkosai

Éjjel a vakok között

Válság, vizsgálat

Bűnök a temesvári Vakok Egyletében

Háborodjanak fel az álszemérmesek, a bűn, amelyet *A Hír* pörén tár a közönség elé, iszonyatos és undorító. Mi nem tárgyalunk zárt ajtók mögött, ha minden emberi érzésükből kivetkőzött gonosztevőket, amikor már-már kicsusztak a hinárból, odarugunk a rendőrség elé, felkutatva vétkük minden bizonyítékát. Arról van szó, hogy a temesvári vakok intézetében a nevelésükre és ápolásukra bizott szerencsétlen vak leánygyermekeket rendszeresen megbecstelenítették. Évtizedek óta ugyanazok vezetői a temesvári Vakok Egylet-nek, borzalommal, félelemmel gondolnak arra, hány vak leánynak tehettek tönkre az életét a hosszú idő alatt, amíg most *A Hír* lerántja a leplet bűneikről. Tíz-tizenégy éves leányokat nyomorítottak meg, kergettek halálba, mind csenevész, vak gyermekeket. A vakok intézetébe szegény emberek adják a gyermekeiket, néha koldusok is, akik a szerencsétlent többnyire gyűlölik, terhükre van és így történt, hogy eddig a vén ember égbekiáltó becstelenségei titokban maradhattak. *A Hír* közlései után le kell tartóztatni a bűnösöket, a rendőrségnek, a hatóságoknak nincs több kibuvójuk, a mi bizonyítékaink élnek, szegény kis leányok, fájdalmukban véresre marják testüket és zokogva panaszozzák meggyalázásukat.

I.

Szikra Erzsi

Szikra Erzsi, tizenégy éves vak leány. Ma kidobták a budapesti vakok egyletének Hungária-köruti menhelyéből, mert kiderült, hogy a temesvári árvaházban arra kényszerítette a gondnok, hogy sovány, ványadt kis testét adja oda bűnös vágyainak. A leány, aki ma a szenzáció középpontjában áll, mind a két szemére vak, a bal szemén fehér hályog van. Egészen fejletlen, keskeny vállu, a melle még alig domborodik, a lába vékony, a térdén felül csontos, visszataszító, csunya a kis leány teste, éppen nem vágyakat keltő! A feje: egy szép érdekes vonás rajta, a szája és az álla közt, ez és semmi egyéb, a haja ritkul, mint a tifusz betegeké, a szája nagy, mindig mosolyog, de a vakok elkényszeredett, a szívekbe sajgó mosolyával. Az apja Szikra János nevű budaörsi napszamos. Sváb ember. A szegénységtől és a nyomoruságtól patinás a feje, a beszéde, az esze is. Ma délben bejött a lányáért a vakok intézetébe, ahol Vitár Rezső gondnok csak ennyit mondott neki:

— Vigye haza a lányát, itt nem maradhat, a többi leányok csufolják, gyötrik, vigye haza. Talán két-három hónap múlva kienyésztelednek iránta, akkor hozza vissza!

Szikra Jánosnak nem mondták meg, miért kinozzák a többiek a vak leányt. Mikor befelé jöttek a Hungária-uton a városba, Szikra Erzsi elmondott mindent az apjának. A temesvári gondnok, Czintos Kelemen, bűnös viszonyra kényszerítette, a többi leányok megtudták, azóta nincs se éjjele, se nappala.

A vak leány A HIR-nél

Szikra János a vakok intézetéből egyenesen *A Hír* szerkesztőségébe hozta a lányát. — Eljöttem *A Hír*hez, — mondta, — mert tudom, hogy innen büntetés megy a bűnösökre!

És a leány értelmesen, időszerűen sorrendben elmondta, milyen gyalázat érte. Nincs tudatában annak, mi történt vele, nem

fél, nem szégyenkezik, bátran, világosan beszél, csak ha a fájdalmas emlékeit ujítja fel emlékezetében, akkor görcsösen kulcsolja össze a kezét, végighuzza a homlokán hosszukás sárga ujjait és zokogás rázza a mellét, de könny nem jön a szeméből.

Szikra Erzsi a következőket mondta el Czintos Kelemen gaztetteiről *A Hír* egyik munkatársának:

Erigy előre Böske

— Az apámnak nyolc gyereke van, én az ötödik vagyok. Három éve mult február nyolcadikán, hogy a község, mert jóviseletű voltam, beadott a temesvári vakok intézetébe. Nem bántak velünk rosszul, kérem, néha a fuknak bajuk volt Czintos gondnok ural, de nekünk, a leányoknak csak mikor felnőtünk.

Ebben az évben március 25-én történt. Istennem, hogy milyen jól tudom. A többiek el voltak, hazamentek husvéti ünnepre, csak heten voltunk, de ezek is szerte, ki az iskolában, ki a hálóteremben betegen. Én az ebédelőben ültem. Este hét óra elmúlt, hiszen sötétedett, megéreztem. Akkor bejött az öreg ur, a Czintos Kelemen ur és mellém ült. Megfogta a karom, egész közel jött, a két szék egymás mellett, szorosan. Azt mondta:

— Böske, ha te is akarnád, nagyon jó volna, szorítsd hozzám a kezéd! Megölelt és mondta, a hangja rekedt volt, amikor mondta: — Erigy előre Böske, én majd utánad megyek, nehogy meglásson a néni.

A feleségét értette az öreg ur, az öreg asszonyt. Így hívott egy félreeső helyre, én mentem, nem tudtam mi lesz, jó volt hozzám és néhány hét óta a beszédje is szépséges volt. Kilenc órát ütötte . . . Ott ráparancsolt és nagy fájdalmat okozott nekem. De mikor kérdezte, féltem és azt mondtam, nem baj.

Másnap, március 26-án aztán még csunyább dolgot követelt el rajtam. Sikoltottam, remogtem, azt hittem, végem van örökre, meghalok. Éjszaka nem tudtam aludni, napokig hánykolódtam és csak hajnal felé aludtam el, akkor is felriadtam minden neszre és álmomban sirtam, vizes volt a párnám reggel mindig.

Mese a szabóról és az ördögről

— A következő nap egy leány a házból elvitt az ő hazájába. Jicz Róza nevezetű, Tolvádián lakik, közel Temesvárhoz. Hetven krajcárt fizetünk a vonatért oda és vissza. Husvét hétfőjén jöttünk vissza. Az ur örült, éreztem, hogy örül, szépen szólt:

— Na, Böske, megérkezett már!

Husvét keddjén a többiek a hálóban, én az ebédelőben, este volt. Bejött az ur. Ezt mondtam:

— Jaj, le kell feküdni és nem tudok aludni.

Sirtam, ő felelte:

— Na Böske, ha megteszed, amit akarok, akkor minden jó lesz. Jól fogsz aludni, ugy bizony, nagyon jó álmod lesz.

Elhittem. És az ur mesélni kezdett, nagyon nevetős mesét, úgy megkacagtatott. Mesélt a szabóról és az ördögről, aki nem tudja elérni a furfangos szabót, mert az elinal előle egy cérnaszálon. Jó mese volt.

Olyan rossz a bácsi?

— Sokszor vitt aztán be a félreeső helyre. Talán tizenhatszor is. Parancsolta, tegyem, én meg tettem kérem szépen. Mikor mondta, hogy ő a gondnok és már hetvenöt éves öreg ember,

szemü bajt nem eboskai nekem. Nem láthatom az arcát, csak a szavát hallottam mindig; a hályogtól nem látok, nagyságos ur.

Májusban megtudtuk, hogy Budapestre jövnünk. Már erőszakolta az öreg ur nagyon és iszonyu hasogatásaim voltak, utállam az ételt, a kávét reggel otthagytam. Elmentem az öreg asszonyhoz, a házvezető nacscságához és sirva elszóltam magam, mindent, mindent. Jó szívű asszony lehetett, nem haragudott egy kicsit sem, csak ennyit felelt:

— Hát olyan rossz volt a bácsi?

Szikra Böske Kinszenvedése

— Legutoljára is elvitt a helyre. Előtte már kiparancsolt, mentem, de visszaintett. Korán van még Böske! — mondta a fülemben, — eszembe jutott, hogy nincs még időm. Azután később elment melettem és a sapkájával a fejemre ütött. Jel volt és kifutotam, több mint egy negyed-órát vártam rá, ő is szaladva, izzadtan jött.

— Még meglátnak! — mondta, aztán nekem esett, közbe az óráját nézte és mindig megmondta meddig voltunk együtt. Olyan beteg voltam, kérem, bevánszorogtam az ágyba. Aludni a világért se tudtam, a hideg mindig rázott, fáztam is meg a forróság is kiütött a testemen, borzasztó, borzasztó volt. Az ételt lenyelni nem tudtam, a torkomon akadt a falat.

Az anyaság érzése

— Budapesten tizenhét napja voltam már a vakok intézetében és már azt hittem, hogy senki sem tudja, mi volt az öreg ural a félreeső helyen. De mert éjszaka vacogott a fogam és sokat hánytam, megkérdezte Landprecht Teréz, aki mellettem aludt:

— Mi bajod van, Szikra Erzsi?

Nem tudtam tovább tartani, bár esküt tettem rá a félreeső helyen a gondnok urnak, elmondtam mindent végig. És hallotta a többi is, Dreuer Katica nevű is, aki megírta az anyámnak, hogy én úgy vagyok. Bejött az anyám, a leányok elmondták, szaladt Vitár Rezső gondnok urhoz és megjelentette.

Orvostól — orvoshoz

— Májusban volt, huszonegyedikén. Másnap a gondnok nagyságos ur, az anyám és én elmentünk egy nevezetes orvoshoz, Kerekeshoz, aki megvizsgált és azt adta tudtul, hogy úgy vagyok, kérem szépen.

A gondnok ur nem nyugodott bele. Azt mondta anyámnak:

— Nem lehet, hiszen tizenégy esztendő Szikra Erzsébet, lehetetlen dolog, nem lehet így . . . Két nap múlva a vakok házában ruhátárosnője, Pósa Etelka és egy férfi, nem tudom kicsoda, a hangját nem ismertem, elvittek Dobos tanár urhoz, aki azt mondta, hogy nem vagyok már leány, de gyerekem nem lesz.

Kidobják a vakok házából

— Hogy kitudódott a titkom, a leányok meggyűlöttek, kérem. Mit állottam ki! Az egész ház csak engem rágott, csufoltak:

— Hülye, majom, disznó, számárkirály! Még más csunya neveket adtak. Többet nem tudok. Ma értem jött édesapám és visz haza. Budaörsre, mert kirugtak a vakok házából . . .

Még másokkal is Kezdt

Megkérdeztük Szikra Erzsébetet, hogy más lányokkal is erőszakoskodott-e a temesvári gondnok.

— Igenis. Másokkal is. De csak játszásra ment velük, nem hagyták magukat. Megkinozta Stetich Janka huszonegy éves,

nagyon szép vak leányt és *Rimsrieder Ilonka* tizenháromévest. De ezek csak egyszer mentek vele a félreeső helyre, csak egyszer, nem többször . . .

Ennyit mondott a vak leány

II.

Válság a vakok egyletében

Az igazgató lemondott

A gondnok eltűnt

Mikor a *temesvári* vakok intézetének csuf botránya kiderült, nagy kavargás támadt az intézet vezetőségében. Első eredménye az lett, hogy *Seffer Károlyt*, a vakok intézetének hosszú időn át volt igazgatóját nyugdíjazták. Ez nem régen történt. *Seffer Károly* most Temesvárott lakik. Minden jel arra vall, hogy az igazgató távozása szoros összefüggésben van a vakok intézetében előfordult botrányokkal.

Érdekesebb a gondnok esete. Hosszu időn át volt a vakok egyletének gondnoka *Fodor József*. Huszonnégy-huszonnyolcéves, nőtlen ember. Alighogy ez a csuf botrány kipattant, alighogy az ugynevezett „vizsgálat” megkezdődött *Julius tiz és tizenötödike* között, *Fodor József* hirtelen eltűnt az intézetből. Tizenötödike óta nem látták Temesváron és most sem tudja senki sem, hogy hol tartózkodik. Minden valószínűség szerint neki is része van a botrányokban.

Furcsa állapotok vannak ma a vakok intézetében. Igazgató nincsen. Az igazgató dolgait *Lindner Ármin* városi tanácsnok, ügyvezető alelnök végzi. *Fodor József*, a volt gondnok szökése után két hétig egyáltalában nem volt gondnoka az intézetnek. *Julius huszonnegyedikén* küldött egy új gondnokot Budapestről a Vakokat Gyámoltó Országos Egyesület. Az új gondnok: *Tanzer Lipót*.

III.

„Valóban megtörtént . . .”

A *Hír* szerkesztősége telefonon kérdést intézett a *temesvári Vakok Egylete* gondnokságához. *Tanzer Lipót* gondnok kérdéseinkre a következőket mondotta:

— Valóban megtörtént az a csuf botrány, amely után érdeklődnek. Az adatokban tévedés van: *Czintos Kelemen*, a kit a kis lány a csuf botrány elkövetésével vádol, nem volt a *Vakok Egyletének gondnoka*. Anyja, *Czintos Kálmánné* hosszú időn át az egylet számvevőnöje volt. *Fia, Czintos Kelemen husz-huszonnégyéves fiatalember*, valami főbb hivatala van a városnál és anyjának az intézet épületében levő lakásában lakott. Ez a fiatalember követte el az erkölcselen merényleteket a szerencsellen vak leány ellen. Erről nem tudok részleteket, mert én csak néhány nap óta vagyok itten. Nem tudom azt sem, hogy több vak leányról volna szó.

— Annyit tudok, hogy a *dolog júliusban pattant ki. Vizsgálat* is volt. Ennek során az akkori gondnokot felfüggesztették, *Czintos Kálmánné házvezetőnőt* pedig a fia sérelmei miatt megfosztották házvezetőnői állásától. Ekkor történt még, hogy az igazgató, *Seffer Károly lemondott*. Helyét *Lindner Ármin* vette át. Engem pedig kineveztek gondnoknak *Fodor József* helyére. *Egyéb nem történt . . .*

— Annyit tudok még, hogy *Czintos Kelemen* anyja, amint az intézetből elbocsátották, a belvárosba költözött. Éppen ma délután volt nálam. Keservesen panaszkodott, hogy milyen rosszul megy sora. Kosztosokat tart a lakásán. *Fia, Czintos Kelemen most is nála lakik*.

Kiderül, hogy a vak leányok megrontói többen voltak. A házvezetőnő fia, *Czintos Kelemen, feltétlenül bűnös*. Ez azonban a vizsgálat során derült ki. Szikra Erzsébet esete azonban többet jelent. Ezt a szerencsétlen leányt, akit egész életére megnyomorítottak, még ki sem hallgatták. Ő pedig határozottan vallja, hogy aki őt megrontotta, az intézet gondnoka volt és idősebb ember. Ugy látszik, hogy a volt gondnok eltűnése szoros összefüggésben áll a csuf gaztettekkel és hogy a bűnösök többen voltak.

A HIR

Elintézett konfliktus. A ferencvárosi pályaudvar kibővítése dolgában a kereskedelmi kormány és a főváros között komoly nézeteltérések támadtak. Jó ideig mindkét fél hajthatatlan maradt, mígnem most a konfliktus békés elintézésével végződött. A kormány a főváros által sérelmesnek talált *rendeletét visszavonta*, a tanács pedig ma tartott ülésén a pályaudvar kibővítéséhez szükséges területet átengedte.

A református papkongresszus. Szeptember 18-án Budapesten a református lelkészek országos kongresszust tartanak, amelyen megalakítják az Országos Református Lelkeségügyi Egyesületet. A kongresszus ezenkívül tárgyalás alá veszi az 1848: XX-ik törvényeket és akciót indít a lelkészek anyagi helyzetének javításáért.

Micsinait újra elfogták. A híres pjestakocsis, a furfangos *Micsinai Mihály*, aki sokáig hőse volt a budapesti népdaloknak és kiváló alakja a nagyvárosi betyáromantikának, ma ismét a börtönbe került. Ezuttal nem valami nagy eset miatt. Négy esztendőre tudvalevőleg kihajtott egy megvakított postakocsin a főváros határába, ahol feltörte a kocsiajtót, óriási összeget lopott ki a belsejéből és megszökött. Heteken át hajszolta a rendőrség, meg a csendőrség 1903. júniusában, amíg végre el tudták csipni. Három esztendőnél tovább ült a soproni fegyházban és pár hónappal ezelőtt — mivel nagyon jól viselte magát — föltételeken szabadlábra helyezték. Hazament a falujába, ahol azonban nem tudott boldogulni és feljött Budapestre. Itt a Népligetben levő *Sverteczy-féle* vendéglőben kapott alkalmazást, mint kocsis és háziszolga. Kiderült, hogy a börtönbüntetés nem javította meg. Lopott a vendéglőben, ami csak a keze ügyébe esett: evőeszközt, fehérneműt, bort és sok egyéb holmit. Mindezt apránként eladogatta a Teleky-téren, a szibárusoknak. *Sverteczy* vendéglős tetten érte ma délelőtt és följelentette a rendőrségen. Detektíveket küldöttek ki és Micsinait nem sokkal utóbb elfogták a Teleky-téren, amikor éppen a zsákmány egy részét megvételre kínálta. Bekísérték a főkapitányságra, ahol Micsinai a többi közt ezt mondotta:

— Beismerem a lopást. Szükségem volt rá, a pénzt egy lánynak adtam. Egész életemben senki se szeretett, mindenki bántott, ahogy a börtönből kijöttem, még rosszabb lett a sorom, szidtak, gunyoltak, üldöztek. Csak *Hornyák Zsófi* szeretett. Hálás akarom lenni, de pénzem sohasem volt. Hát onnan vettem, ahonnan lehetett.

A szerencsétlen, szerelmes Micsinait holnap délelőtt átkísérik az ügyészség fogházába s a leány ellen — amennyiben bűnösségét igazolhatják — szintén megindítják az eljárást orgazdaság címén.

Általános sztrájk Nagybányán. Kedd hajnalra sztrájkba lépett Nagybánya egész iparosságára: sztrájkolnak a szabók, az asztalosok, a lakatosok, az úcsok, a köművesek, cipészek és a veresvízi bányamunkások. Az összes sztrájkoló száma hat-hétszáz. Ma délelőtt tüntető felvonulást tartottak, délutánra pedig nagygyűlést hirdettek. A rendőrség ezt betiltotta és a mozgalom két vezetőjét, *Jócsák Ferencet* és *Varga Jánost* eltoloncoltatta. Délután e miatt apróbb-nagyobb zavargások voltak. A rendőrség több munkást letartóztatott. Estig semmi fordulat nem történt.

Eltűnt a javítóintézetből. A főkapitányság bünyügyi értesítője mai számában közli, hogy *Kohn Sámuel* augusztus 1-én este megszökött az *aszódi* javítóintézetből. *Kohn* levelet írt egyik rokonának, amelyben azt mondja, hogy rosszul bántak vele az intézetben, azért kénytelen titokban távozni. Kérdést tettünk a javítóintézet direkcijához s ezt a választ kaptuk:

— Minden fölvilágosítást megtagadunk, mert ez hivatalos titok s nem való az újságokba.

Az *aszódi* intézet, úgy látszik, jobban tudja, mi a hivatalos titok, mint a budapesti rendőrség, amely jelentést adott ki róla a sajtó számára.

A harapós férj. *Szvetkő Ferenc* fodrászsegéd tegnap megtudta, hogy a felesége, született *Csele Anna* barátokzik a háta mögött *Morgenstern* Gábor nyomdászszal. A borbély hazautazott *Nagykanizsán* lakó szüleihez és válópórt akart indítani a neje ellen. Édesanyja azonban lebeszélte szándékáról s rávette, hogy kísérelje meg a jó utra való visszatérítést, három apró gyermekük kedvéért. A férj, aki nagyon szerette a gyermekeit, visszajött Budapestre és fölkereste az asszonyt. Valósággal könyörgött neki, hogy térjen vissza hozzá. A nő azonban kiutasította a Klauzál-utca 21. száma alatt levő lakásáról. *Szvetkő* elkéservedve kiáltotta:

— Ha nem mondasz le *Morgenstern*ről, majd lemondok rólad.

Aztán rávetette magát a feleségére és leharapta az orra felét. *Szvetkő*nek sikoltozására összeszaladt az egész háznép s védelmébe fogta a nőt. *Szvetkőt* kevés híján meglincselték. Ma önként jelentkezett a főkapitányságon s a következőket mondta:

— *Morgenstern* Gábert a feleségem mutatta be azzal, hogy üzleti összeköttetésbe léphetünk. Annak idején a Belvárosi Bank szolgája voltam s *Morgenstern* arra kért, hogy szerezzem meg neki az intézet nyomtatvány szállítását. Minden nap eljött attól fogva és utóbb hallottam, hogy akkor is lakásomon tartózkodik, amikor én hivatalban vagyok. Rátámadtam és megvallotta, hogy viszonyt folytat a nővel, mire én jól helybenhagytam. A barátkozást azután se szakították meg tehát az asszonnyal is elbántam.

A harapós férj ellen megindították az eljárást, *Szvetkő* pedig neje ellen válópórt indított.

Solymosi fia eltűnt. *Solymosi Elek*, a Népszínház nyugalmába vonult tagja, ma délelőtt följelentést tett a rendőrségen, hogy a fia, *Solymosi Sándor*, huszonhatéves színész nyomtalanul eltűnt. A csinos fiatalember, aki több vidéki színtársulatnak s a Városligeti Nyári Színháznak tagja is volt, legutóbb az édesapjánál lakott. Nemrég heves szerelemre gyuladt s az ideálja nem viszonzta ezt az érzést. Attól tartanak, hogy az egyébként is exaltált természetű fiatalember öngyilkossági szándékkal távozott hazulról.

Botrány egy mulatóhelyen. Nagy ribillió volt a múlt éjszaka egy rozoga házban, a Vármegyeház-utca 15. szám alatt. Az erkölcsrendészeti osztály megvizsgáltatta az összes éjjeli mulatóhelyeket, amelyekben vidám nők szórakoztatják az ifjuságot. *Somody* Benjámint rendőr néhány társával polgári ruhában állított be a vármegyeház-utcai ősegi, de annál rosszabb hírű mulatóhelyre. Mindenki vendégeknek nézte őket és a szalonban üdvriadallal fogadták a jól megtermett férfiakat. Mikor aztán távozni készültek, a nélkül, hogy egyetlen hölgyet is föl-szóllítottak volna a négy szemközti való eszeveszésre: a vidám hangulat gyorsan elpárolgott. *Streich* László házmester pedig, aki nem kapott borralót a kapualjában, valósággal fölháborodott.

Ilyen piszkos alakok is léteznek a világon? — kérdezte félre nem érthető célzással. — Nem sült ki a szemük, nyavalyás bliccelők?!

Somody nyugodtan kivette az igazolványát. — Ne kiabáljon, — szólt a cerberushoz, — mi az államrendőrség közegei vagyunk.

— Bánom is én! Fizetni! Mert addig ki nem mennek.

A kiabálásra odasiettek a ház összes lakói, bottal, seprővel. *Streich* biztatására nekimentek a rendőröknek és ütni-verní kezdték őket. A leányok lengve toalettkben verekedtek, de csöppet se szőgyelték magukat. *Somody* látta, hogy ennek a fele se tréfa. Kivette a revolverét s elkiáltotta magát:

— Aki el nem hordja magát, az a halál fia!

A leányok sikoltozni kezdtek és ijedten menekültek. *Streich* aztán kaput nyitott s ő maga is eltűnt a rendőrökkel. Bekísérték ugyanis a kerületi kapitányságra s szigorú eljárást indítottak hatóság ellen való erőszak címén.

Harc a betörőkkel. Szinte hihetetlen esemény történt ma éjjel a Maglódi-uton. *Wolgemuth* Mihály vendéglőjébe kóbor cigányok be akartak törni. A szomszédos 33-as örszobában észrevették és tettenérték őket. Véres harc keletkezett. Egy cigányt elfogtak, a többi megszökött. *Zelenka* rendőrelénőr lovon üldözőbe vette őket egy csapat. A cigányok újabb harcot kezdtek. Most még nem tudni, hányan sérültek meg. Egy cigány állítólag meghalt. Itt is elfogtak egy cigányt, aki megsebesült. Neve *Kolompár* József. A másik fogoly, *Lakalos* Jani sebeit a mentők kötötték be. Éjjel után két órákor még folyt az üldözés.

Loptak és egyuttal öltek is. Karlova forrási községben rémes gyilkosságot követett el két tolvaj. *Beszlin* Riszta községi rendőr ugyanis lopáson érte *Gyukicsin* Tima és *Izsák* Vulja legényeket. Ezek, hogy bűnük tanuját eltegyék láb alól, a rendőrt borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolták. A gyilkos tolvajokat letratóztatták.

Gyilkos bélrák. *Boroszkay* Kálmán államvasuti alkalmazott fölbéllette magát a Bástya-utca 8. száma alatt levő lakásán. A szerencsétlen embert gyógyíthatatlan betegség, bélrák gyötörte. A minap megoperálták, de hasztalanul. Tegnap este elkészült a halálra. Egy papírszeletre ezt írta:

— Elég volt a szenvedésből, agyonlövöm magamat. Isten veletek!

Csendesen kiment a konyhába, hogy alvó nejét föl ne ébreszse s ott fejbéllette magát. Holttestét a morgue-ba szállították.

Házasság. *Kolozsváry* Árpád honvédőhadnagy ma esküdtött örök hűséget *Drescher* Stefí urhölgynek.

TÜZ!

**Gyorsforraló a gyermekszobában.
Egy mozgófénykép-színházban. A sörfőző udvarán.
A Fehérlő szállóban.**

Négy apróbb-nagyobb tűz pusztított ma este a fővárosban. Budán, egy fogorvos lakásán; a részvény sörfőző udvarán; a Rákóczi-uton; a Fehérlő szállóban és az Üllői-uton, egy mozgófénykép színházban.

1.

Budán, az *Albrecht-ut* 22. számú házban van *Ladányi* Sándor dr. fogorvos lakása. Késő délután a gyermekszobában kávé melegítettek a gyorsforralón. Ez hirtelen felborult, a kiömlő spiritusz felgyuladt, ráömlött a kis gyermekekre. *Paula* és *Aranka* a fogorvos kis lányai teljesen összeégtek. A mentők súlyos égési sebekkel vitték őket az új Szent István-kórházba. *Paula* haldoklik.

2.

Amióta a mozgófénykép-színházak elszaporodtak, egymást érik a tüzesetek. Ma délután az *Üllői-ut* 12. számú házban levő mozgófénykép színház immár harmadszor kigyuladt. Éppen meg akarták kezdeni az előadást. A nép már gyülekezett a teremben, mikor hangos dörrenés ijesztette őket meg s utána büzös, fojtó szagú füst töltötte meg a színház belsejét. A bennlevők, szerencsére még kevesen, hamarosan elhagyták a nézőteret. Hat óra tájban a még népes utat hamarosan nagy tömeg lepte el. A láрма sokkal nagyobb volt, mint a veszély. Benn a vetítő-emelvényen egy filmtekerés az erős hősugárzásban meggyuladt s tőle a többi is elégett. Oltás közben *Szolga* János gépész a keze fejjén súlyosabb égési sebeket szenvedett. *Kállay* segédtiszt vezetésével kivonult a VIII. kerületi tűzörség.

3.

Kőbányán van a *Részvény sörfőző raktára*. Ma délután hat órákor az udvaron tűz támadt. Kigyuladt az istálló közelében egy szónakazal. Hamarosan lokalizálták a tüzet. A kár jelentéktelen.

4.

Tíz órákor este a Rákóczi-uton robbantak végig a tüzlőtő kocsik. A *Fehérlő-szállóban* jeleztek tüzet. Kivonult a központi, a nyolcadik és hetedik kerületi tűzörség. Hamarosan elfojtották a tüzet. Mindössze nagyobb kéménytűz

Lefokozták a Kossuth-nóta miatt!

Pedig csak hallgatta, nem huzatta

Hadnagyból közlegény

Szegeden a múlt vasárnap, a kaszárnya udvarán szomorú dobpergés között törték össze *Balázs* István hadnagy kardját. Ismét egy áldozat, ismét egy kettétört élet, a melynek a gyilkosa a nyakas, megmerevedett magyar-utalat és rebellis-szaglálás a hadseregben. *Balázs* Istvánt a *Kossuth-nóta* miatt fokozták le, holott még csak nem is huzatta, *csupán eltűrte*, hogy az ő jelenlétében polgáremberek busuljanak mellette. A hadseregnek az kell, hogy ahol a katonatiszt meghallja ezt a nótát, kardot huzzon és belegázoljon az emberek közé. Aki nem teszi, mehet közlegénynek. *Wekerléék* ugyan nem fogják megvédeni.

Szegedi tudósítónk az arcpirító katonai botrányról ezeket telefonálja:

Szeged, szeptember 3.

Vasárnap délelőtt a szegedi katonai hatóság lefokozta *Balázs* Istvánt, a 46. gyalogezred hadnagyát, mert a hadnagy ezelőtt tizenégy hónappal egy vendéglőben időzött, ahol egy társaság a *Kossuth-nótát* huzatta. Az eset csak nemrég derült ki egy jelentéktelen afférből kifolyólag és a katonai hatóság vérlázító szigorral, kiméletlenül járt el a hadnagy ellen, akinek jóformán meg sem hallgatták a védekezését. A szenzációs eset részletei a következők:

Balázs István 46. gyalogezredbeli hadnagy tavaly július 4-én este pár polgári barátjával a *Buffalo Bill*-cirkusz előadásán volt s előadás után a társaság a *Kossuth* Lajos-sugáruti *Szűts*-féle vendéglőbe tért be. Amikor a tiszt a társaival belépett, a vendéglőben ott ült két szakaszvezető is, továbbá egy társaság, amelyből a hadnagy csak *Dalbini* Hugó magánhivatalnokot ismerte. A társaság nagyon jókedvű volt s a vendéglőben játszó két szál cigánynál egymásután rendelte a nótákat. *Dalbini* Hugó egyebek közt a *Kossuth-nótát* is huzatta.

Mulatás közben *Dalbini* kiment az udvarra, ahonnan egyszerre vad láрма hallatszott be. A hadnagy kifutott a zajra s látta, hogy a két szakaszvezető verekedik a magánhivatalnokkal. *Balázs* hadnagy lecsillapította a két szakaszvezetőt, kimentette a kezük közül a magánhivatalnokot, aki ezután visszatért a terembe. Ebből a vendéglői esetpatérből kerekedett az a rettenetes, gyilkos affér, amelynek eredményeképp *Balázs* Istvántól elvették a tiszti kardot, és közlegénynyé degradálták. A *Kossuth-nóta* miatt, amelyet véletlenül meghallgatott.

Dalbini a szakaszvezetőktől elvert magánhivatalnok ugyanis a nagy lármában azt hitte, hogy a hadnagy uszította rája a két fűrert és első dolga volt másnap, hogy felkereste az akkori ezredest, *Berg* Károlyt és feljelentést tett a hadnagy ellen. A feljelentés alapján azonnal megindították *Balázs* hadnagy ellen a katonai becsületügyi eljárást, amely egész mostanáig, tizenégy hónapon át húzódtott. Az eljárás folyamán,

az első kihallgatás alkalmával elsősorban is kiűnt, hogy a hadnagy ellen emelt vád alaptalan. Maga a följelentő, *Dalbini* győződött meg erről s a kihallgatáson ünnepélyesen bocsánatot kért a hadnagytól, akinek a szerepét teljesen félreismerete. A katonai hatóság azonban nem elégedett meg ennyivel, utasította a hadnagyt, hogy tegyen feljelentést a magánhivatalnok ellen rágalmazás és becsületsértés miatt.

A hadnagy megtette a följelentést s a tárgyaláson *Dalbini*t bizonyos összegű pénzbüntetésre ítélték. Ezen a tárgyaláson megint megjelentek azok a tanuk, akik az első kihallgatáson ott voltak s ekkor pattant ki először, hogy a vendéglőben a *Kossuth-nótát* huzták. Egyik tanu szölte el magát, nem gondolva semmi rosszra, csak körülménynek, epizódnak említette valómása során, hogy a mulató társaság a *Kossuth-nótát* is huzatta, amikor a hadnagy a teremben volt.

A katonai bírák ettől a perctől fogva el is ejtették a másik ügyet, ebbe az epizódba, a *Kossuth-nótába* kapaszkodtak bele, s a vizsgálat, a kihallgatások, a zaklatások megint elkezdődtek. Tisztára annak a demonstrálására, hogy a hadnagy jelen volt egy olyan helyiségben, ahol a *Kossuth-nótát* huzták, hallgatta a nótát és semmit sem tett a nóta játszásának megakadályozására.

Megint beidéztek az összes tanukat, akikkel egyenkint konstatáltatták, hogy a hadnagy jelenlétében huzták a *Kossuth-nótát*. Nagyon ravaszul csinálta a katonai hatóság, nem is jelezte, hogy ebből a hadnagynak baja lehet, úgy éreztették a tanukkal, mintha a kihallgatások, a részletek, a *Kossuth-nóta* epizódja, — mind, mind a verekedési affér vizsgálatához tartoznának.

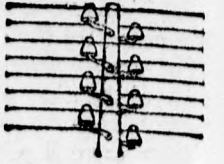
A tanukat azóta aztán nem is hívták többször, de a hadnagy ellen nagy titokban tovább folyt a drákói, fekete vizsgálat. Vasárnap, szeptember elsején aztán szenzációs, megdöbbentő eredménye lett a sötét vizsgálatnak. *Balázs* István hadnagyt becitálták vasárnap délelőtt a kaszárnyába, a hadbírósság összeült és anélkül, hogy a hadnagyt bővebben kihallgatták volna, neki a védelemre alkalmat adtak volna, tudtára adták, hogy közlegénynyé degradálták.

A lefokozási aktust azonnal végre is hajtották a kaszárnya udvarán. A kétségbeesett tiszttól elvették a kardját, összetörték, az arany kardbojtját szétszaggatták és kijelentették előtte, hogy egy erdélyi ezredbe helyezik át közlegénynek. Az ítélet indokolásában olyasmiket mondtak neki, hogy a magánhivatalnokkal szemben nem vett egy tiszthez illő elégtételt s hogy betért egy olyan vendéglőbe, ahova tiszt nem teheti be a lábát. A *Kossuth-nótáról* alig beszéltek.

Szegeden nem is tudják még a rettenetes, vérlázító szenzációt. A közönség előtt az ítéletet egész mostanáig sikerült titokban tartani.

TÁVIRAT TELEFON

Kiegyeznek, — de Bécsben!

Beck nem jön hozzánk
Wekerléék készülődnek

Bécs, szeptember 3.

Egészen ma estig úgy volt, hogy szeptember kilencedikén Beck báró s az osztrák szakminiszterek Budapestre utaznak a kiegyezési tárgyalások befejezése céljából, ma azonban új intézkedés történt. Az osztrák miniszterelnök ugyanis megdöntölte a dolgot, hogy talán könnyebben tud elbánni a magyar kormányval osztrák földön s ezért Wekerle előtt azt az óhaját fejezte ki, hogy a tárgyalások ezuttal Bécsben legyenek, *ne pedig Budapesten, mint ahogy eleinte tervezték.* Ennek azt a magyarázatot adják, hogy legutóbb báró Beck ment Budapestre tárgyalni, tehát most a magyar minisztereken a sor, hogy Bécsbe menjenek. A legközelebbi tárgyalásokon a bankkérdésről és a kvótáról lesz szó.

Lukácsiu nagybeteg

A belényesi követ halálán van

Nagybánya, szeptember 3.

Lukácsiu László dr., lacfalusi plébános, a viharos belényesi választás hőse, *sulyosan beteg.* Már elmúlt hatvan esztendő és a választás ropant izgalmi annyira megviselték, hogy régi, reumatikus bajaihoz sulyos természetű belső komplikáció is járult. A képviselő állapota tegnap óta annyira válságosra fordult, hogy *környezete minden pillanatban a legrosszabbtól tart.*

Egy község lángokban

Szárzberken ötven ház leégett

Szatmár, szeptember 3.

Szatmár városhoz közel lévő Szárzberk község teljesen lángokban áll. Eddig ötven ház pusztult el a melléképületekkel együtt. Nagy mennyiségű gabonanemű és felhalmozott takarmány pusztult el a leégett házakban. Szatmárról tüzoltóság és csendőrség ment a helyszínére. A kár eddig is *több mint százezer korona.* Veszelmes dolog, hogy az *óllás a víz hiánya miatt lehetetlen.* Az égő faluban nagy az izgatottság.

Sztrájk után

Székesfehérvár, szeptember 3.

Ma délután intézte el az ügyészség a sztrájkmozgalom óta zavargás miatt fogházban levő tizenkét munkás felebezését. *Valamennyiüket azonnal szabadlábra helyezték,* de az eljárás folyik ellenük. A hétfőn visszatartott tizenegy embert továbbra is fogva tartják, ezeknek ügyében csak holnap kihallgatásuk után fognak dönteni.

A választók előtt

Burdea beszámolt

Orsova, szeptember 3.

Burdea Szilárd, a karánsebesi kerület országos képviselője ma mondta el itt beszámoló beszédét. Rámutatott azokra az eredményekre, melyeket a kabinet rövid kormányzása alatt elért. Elítélte azokat, kik a magyarság s a nemzetiségek között ellentéteket akarnak szítani.

Kisiklott egy vonat

Sebesült vasutasok, összetört kocsi

Károlyváros, szeptember 3.

A Resica felé induló vegyesvonat ma délután Károlyváros közelében kisiklott. *Két vasúti alkalmazott megsérült,* s néhány kocsit erősen megrongálódott. A pályatestet a baleset egészen tönkretette, úgy hogy a közlekedés lehetetlen. Az utasoknak nem történt komolyabb bajuk. A vizsgálatot megindították.

Sztrájk egy horvát fűrésztelepen

Eszék, szeptember 3.

A Száva melletti Bródban működő gőzfűrész munkásai, akik nemrég veszedelmes, véres sztrájkot harcoltak végig, pénteken ismét *sztrájkba állottak.* Ma a Szlavónia gőzfűrész munkásai csatlakoztak a sztrájkolókhöz. Ezuttal nem bérharcról van szó, hanem a munkabeszüntetés annak tulajdonítandó, hogy az igazgatóság a szervezett munkásság *három tagját* elbocsátotta. Erre a munkások néhány tisztviselőnek elbocsátását követelték, valamint kötelező ígéretet kértek arra, hogy egy éven belül a most alkalmazva levő munkások közül egyet sem bocsátanak el. Az igazgatóság *visszautasította* a munkások követeléseit és azzal a tervvel foglalkozik, hogy az *összes munkásokat elbocsátja,* az üzemet pedig hosszabb időre beszünteti. A helyzet ez idő szerint még nem sulyos, de máris azzal fenyegetőznek a munkások, hogy *általános sztrájkot* rendeznek. Csekics osztálytanácsos és Hofmann gyárfelügyelő Zág-rárból ideérkeztek, a hatóság pedig a legmészebb menő óvintézkedéseket megtette, hogy a nyugalmat ne zavarják meg.

A klagenfurti titk

Hadgyakorlat, amilyen még nem volt!

Klagenfurt, szeptember 3.

Mintán büszkén hirdették, hogy az ideai karintiai nagygyakorlatok olyan kitünők és tökéletesek lesznek, amilyenek még soha azelőtt nem voltak, mintán fölesigizták és fölizgatták a közönséget, most a hadvezetőség igazán lehangoló, szomorú hírt tudat a közvéleménnyel: *Minden titokban marad,* a lapoknak a gyakorlat tervéről semmit sem mondanak, sőt kéri a sajtót, *ne is közöljön* a csapattek mozdulatairól semmit. Az önk tudósítója szófogadó és érti a katonai fegyelmet még az ilyen csak félig háborus időkben is. Ezért lemond a hadmozdulatok szenzációsan érdekes részleteiről és megelégszik annak a közlésével, hogy *Ferenc Ferdinánd, Schönaich* hadügyminiszter, *Latscher* osztrák honvédelmi miniszter, *Conrad* vezérkari főnök, továbbá egy csomó főherceg már a helyszínén vannak. A király holnap érkezik és a lakosság erősen készül a fogadására— *fekete-piros-arany,* nagynémet zászlókkal.

Kikötés, Kurtavas

a „k. u. k. gemeinsame Armee“-ban

Wien, szeptember 3.

A Wiener Allgemeine Zeitung jelenti: Néhány nap előtt történt a manővereken, hogy a VI. hadosztály tüzérezredének egy tüzére Iglauból Altenburgba ment egy kocsival municióért. Utközben egyik ló megbokrosodott és eltörte a szekér rudját. Hadnagya ezért *két órai kikötésre ítélte* és a szerencsétlen katonát *ki is kötötték egy fához.* Körülbelül *egy órát szenvedhetett* így, mikor elájult. Véletlenül arra ment egy paraszt és észrevette a kikötött eszméletlen tüzért. Nagy lármát csapott és erre a faluból sokan gyűltek össze. *A nép felháborodva követelte,* hogy a szerencsétlen katonát *szabadítsák meg.* A tömeg fenyegetőzése már veszedelmes kezdett lenni, mikor egy őrnagy elrendelte, hogy oldják fel a köteleket. A tömeg aztán elszéledt. *A lakosság közt nagy az elkeseredés.*

A trónörökös vadászát lelőtték

Salzburg, szeptember 3.

Blüthenbachthalban, a trónörökös birtokán ma az erdőben holtan találták Ferenc Ferdinánd főherceg fővadászát, *Engelmayer* Jánost. Egy vadászfegyverből való golyót találtak a mellében és egy revolvergolyót a fejében. Ebből következtetik, hogy a tettesek ketten voltak és valószínűleg vadászok. A gyilkosoknak semmi nyomuk.

Vilmos császár látogat

Bécsbe megy és találkozik Fallièressel is

Berlin, szeptember 3.

Vilmos császár *Ferenc József* hatvanéves uralkodói jubiliuma alkalmából Bécsbe látogat. A minap szó volt már róla olyan formában, hogy a hármasszövetség uralkodói, a magyar király, a német császár és az olasz király együtt lesznek Bécsben. Ez a mostani hír komolyabbnak látszik.

London, szeptember 3.

Egy angol újság írja, hogy a német császár és Fallières a francia köztársaság elnöke *legközelebb találkozni fognak.* Ez a találkozás állítólag már elhatározott dolog. A régi, farkaszemet néző ellenfelek ki akarnak békülni.

SHOCKING!

Edvárd király leckét ad az erkölcsből

Megbüntetnek egy énekesnőt

Marienbad, szeptember 3.

Edvárd angol király tegnap egész udvarával és követte az angol meg amerikai kolóniától, megjelent a színházban, ahol a *Hölle* bécsi kabaret-társulat tartott előadást. Az angol király előzetesen megmutattatta magának a programot, *Pousouby* őrnagy, a király hadsegéde is megvizsgálta és csak miután konstatálták, hogy a szigorú angol fülek is végighallgathatják a számokat, jelent meg az udvar a páholyokban. Nagy volt tehát az elképedés, amikor két programszám között, *Mars* kisasszony, a Hölle primadonnája elénekelt egy dalt, amelynek Bécsben nagy sikere volt, de amelyet a programra nem szabadott kiírni, mert *az osztrák cenzura betiltotta.* Képzeltető miatt. Amikor az angol király az első versszakot végighallgatta, szó nélkül fölkel, intett a kíséretének és kifelé tartott. *Lasbe,* a kabaret igazgatója odament *Pousouby* őrnagyhoz és könyörgött, *várjon meg a király legalább még egy számot,* hogy a botrány és a föltűnés ne legyen olyan nagy. *Pousouby* őrnagy ezt felelte:

— A király nincs megelégedve. Azt hitte, hogy *szellemes előadást* hallhat; valószínűleg tévedésnek kellett lenni a programban, amit eléje terjesztettek. Amit hallott az *nem való* a színpadra.

A király és kísérete ezzel kiment és *Pousouby* őrnagy értésére adta az igazgatónak, hogy az előadásra *többé nem fog eljönni.* Az osztrák hatóságok *Mars* kisasszony és az igazgató ellen megindította az eljárást. Az igazgató azonban tisztázta magát, hogy a beillesztett programon kívüli, eltiltott számról nem tudott semmit. A hatóság tehát *Mars* kisasszonyt kihágásért elítélte *ötven korona* büntetésre.

Dühöng a kolera, fenyeget a pestis

Pétervár, szeptember 3.

Asztrakán, Szamea, Kazán, Sztavropol, Szi-zs-rán és a Volga-menti kormányzóságokban a *kolera-járvány változatlanul dühöng.* Novgorodban öt koleraeset fordult elő. Különösen attól tartanak, hogy a vásárra érkező kereskedők fogják a járványt széthurcolni.

San-Francisco, szeptember 3.

Berkeleyben egy *bubopestises* esetet konstatáltak. Két pestisgyanus eset is fordult elő.

Ez aztán a párbaj!

Nápoly, szeptember 3.

Porticiban *Di San-Malato* és *Basilone*, két ismert nápolyi gavallér megverekedtek egymással. Pisztolypárbajban állapodtak meg és elhatározták, hogy addig nem mozdulnak a helyszínéről, amíg egyikük meg nem sebesül. Hát ezt nehéz volt elérni. Déli tizenkét órától fél négyig lövöldöztek, *negyvenkét golyóváltás* volt, amikor végre *Basilone* ur karját egy golyó horzsolta. Ekkor elégedetten távoztak.

Sulyos vád egy ügyvéd ellen

A gyanus kötelezvény

Bizonytalan nullák

Házkutatás dr. Cserba Dezsőnél

A budapesti rendőrséget ritkán foglalkoztatta olyan érdekes affér, mint most Blády Antalné jómodu upești magánzónó bűnügye. Bládyné följelentést tett dr. Cserba Dezső ügyvéd ellen, aki az upești István-utca 7. száma alatt lakik. Panaszát később visszavonta, de akadt más, aki a helyébe lépett és azzal vádolta Cserbát, hogy egy 1200 koronás kötelezvény összegét megtoldotta egy nullával s így 12,000 koronás okmányt csinált belőle. Házkutatást is tartottak ebben az ügyben ma délelőtt dr. Cserba Dezső lakásán. Meg kell jegyeznünk, hogy az ügyvéd bűnössége nem igazolódott be. Az afférnek azonban olyan részletei vannak, amelyek szükségessé teszik, hogy foglalkozzunk vele.

A bűnvádi följelentés, amelynek dolgában széleskörű nyomozás folyik, körülbelül így mondja el a tényállást.

A takarékkönyv

Dr. Cserba Dezső annak idején fölkereste Blády Antalné és elmondta neki, hogy tudomása van egy sulyos cselekedetről, amelyet a magánzónó követett volna el. Hiteles módon, illetékes helyen értesült — úgy mond — arról, hogy Bládyné ellopta egy hentesmester takarékpénztári könyvét s a jelentékeny összeget föl is vette már. Makics upești hentesmester kárára történt volna a bűncselekmény. Az ügyvéd ajánlatot tett, hogy Bládynék kicsegit a bajból, természetesen illő honorárium fejében.

Nagy összegről lehetett szó, mert az ügyvédi tiszteletdíj egymaga ezerkétszáz koronában állapított meg. Dr. Cserba viszont ígéretet tett, hogy — amennyiben a dolog tisztességesen, visszaélések nélkül elintézhető — egészen tisztára mossa a magánzónót.

Sikerült is nyelbeütni a dolgot. Mikor aztán Blády Antalné ártatlannak minősítették, következett a fizetés.

— Cserba ügyvéd — ezt mondja a vád tizenkétezer koronát követelt, noha csak ezerkétszázban egyeztek meg. A magánzónó német asszony, aki magyarul alig tud s ezt a fogyatékoságát használták ki furfangos módon. Az ügyvédi irodában eléje raktak egy kötelezvényt, amelyen kövér betűből láthatta: 1200 K. De utána volt írva magyarul, kis betűvel: tizenkétezer korona. A két nulla után később írták a harmadik nullát s így lett 1200-ból 12,000 korona. Ennyit nem akart fizetni Bládyné s az ügyvéd pörölt, sőt be is hajtott volna a teljes összeget, ha a magánzónó sarkára nem áll. Miután nem hagyta magát s a helyzet veszedelmessé lett, az ügyvéd szépen kiegyezett. Bládyné pedig elhallgatott s most újabb följelentés kavarta föl az affért.

Házkutatás az ügyvédnél

Czövek Sándor rendőrfogalmazó, aki ebben az ügyben a nyomozást vezeti, ma délelőtt házkutatást tartott dr. Cserba Dezső lakásán és irodájában. Az eljárás eredményéről azonban nem akart nyilatkozni.

A Hír egyik tudósítója, hogy az igazságot szolgálja, beszélgetést folytatott dr. Cserbával is, aki a következőket mondotta:

— Galád rágalom ez a dolog. Én teljesen elintéztem a dolgot Bládynéval s neki egyáltalán semmiféle igénye nincs, nem is lehet velem szemben. Tessék csak elmenni hozzája, itt lakik, a Váci-ut 15. száma alatt. Ő is igazolhatja, hogy tisztességes módon jártam el. Különben most is a jogi képviselője vagyok. Jellemző,

hogy a mostani eljárás egy anonim följelentés következménye. Sejttem, hogy ki az a gazember, aki névtelenül, alattomosan támad meg a becsületemben s remélem, hogy nemsokára alaposan elbánhatok vele. Maga Bládyné tudni sem akar a bűnvádi följelentésről és egyezségünkkel végleg elintéztettek tartja a régi ügyet.

A főkapitányságon senki nem akart beszélni az afférről; csak annyit mondtak, hogy még nincs tisztázva, nem érett meg annyira, hogy valamely ujság rendelkezésére bocsáthassák. Van följelentés, vannak gyanuok, de az ügyészség fog majd dönten az eljárás folytatására vonatkozólag.

Nyári Rudi és a többi primás

Nagy a harag a cigánysoron

A reklámházasság miatt

Nyári Rudi, a Festetich Vilma grófnő férje, aki üres óráiban cigányprimás is, vidáman muzsikál tegnap óta az Aréna-kávéházban. Nem tudni, mennyi volt a jövedelme míg legényember volt, de amióta grófi leányt kalauzolt az oltár elé, nagyon szép honoráriumért szolgáltatja a zenét. Száz forintot kap esténként a kávéstól, akinek van szíve ilyen fejedelmi összeget fizetni egy cigánynak, mert a kávéháza napról-napra büzsöre megtelik vendégekkel, akik nem annyira nótát hallgatni, mint látni özőnlenek a ligeti kávéházba. Mert hát ott ül a jeles cigányprimás finom hitvese is, Festetich Vilma grófnő és türelmesen bámulatja magát, sőt a hangulat kedvéért állandóan ragyogó szemekkel, mosolyogva néz Rudira.

Hogy ez az idyll gyönyörű és a romantika egyáltalán nagyon méltánylandó dolog, azt mindenki elismeri — csak a Nyári Rudi kollegái, a cigányprimások nem nézik jó szemmel a dolgot. Azok a pesti cigányprimások, akik estétől reggelik részegre muzsikálják magukat egészségtelen, füstös helyiségekben és így szerzik meg a kenyéruket és a jövevüket.

Budapest egyik legelőkelőbb, legnépszerűbb cigányprimása ma megjelent A Hír szerkesztőségében és itt ekeseredetten, szenvedélyesen kelt ki a Nyári Rudi reklám-dicsősége ellen, amelyet, ugymond, a kellő értékére kell leszállítani.

— A Rudi gyerek — mondta a primás — nem a vonójával, egészen mással csinálta meg a karrierjét. Egy grófnő belebolondult, mint Chimay hercegné annak idején Rigó Jancsiba — és most száz forintért muzsikál. Hát ez nem igazság, hogy valakit a házasságáért fizessenek. Nekünk, többi cigányoknak, akik nem a felső tizenzserbe nőülünk bele, egész éjszaka dolgozni, szenvedni kell — sokkal kisebb karéj kenyérért. Az ilyen dolog ártalmára van a mi művészetünknek, nem azt nézi most a vendég, hogy muzsikál Nyári Rudi, csak azt bámulja benne, hogy egy grófi nőt ölhet, amikor neki tetszik. — Aztán ne tessék gondolni, hogy amiért mi nem iratjuk ki plakátokra és nem visszük magunkkal a kávéházba, hát csupa senki, utolsó nő a feleségünk. Ma már kérem, a cigány is megbecsült polgár, aki elég tisztességes és jól kereső ember ahhoz, hogy a legjobb polgári családokból kapjon feleséget. Vannak közöttünk, a budapesti cigányprimások között, akik nagyon előkelő családokból házasodtak. Eről persze nem tud a közönség. Csak egy párat sorolok el.

Vörös Eleknek, az Orfeum-kávéház cigányprimásának a felesége, egy magasállású miniszteriumi hivatalnoknak a leánya.

Munczy Lajos a soproni tanító-nőképző igazgatójának a nővérét vette el. Balogh Károly egy lengyel lovag leányát vette nőül és százezer korona hozományt kapott. Amennyit diplomás uriembernek szoktak kapni.

Többen is vannak még, akik előkelő polgári famillából nőültek, mind szép, fiatal nőket vettek el, minden regényesség és komédia nélkül, ahogy rendes uriembernek nőülnek. Dehát mi nem tesszük a feleségünket a kirakatba és

a mi a hangszerünk a hegedű — nem pedig a reklám dobja... Azért jöttem és azért mondtam el ezeket az uraknak, mert nagyon sok bennünk a keserűség a Rigó Jancsi és a Nyári Rudi-féle dolgok miatt, amelyek a többi tisztességes cigány rovására mennek és hogy ne tessék gondolni, hogy mi is bálmuljuk a Nyári Rudikat és büszkék vagyunk rájuk. A közönség is jobban tenné, ha nem nézné, kinek ki a felesége, csak azt, hogy melyik cigány muzsikál jobban!...

Igaza van a primásnak, aki így a fülünkbe huzta a budapesti cigánysor panaszát. Dehát a közönséget egyelőre nem lehet megakadályozni abban, hogy lelkesedjen és ellágyuljon a romantika fölött. Majd, majd, lesz még másképp is, kedves jó cigányok. Ha száz grófnő lesz, aki egy csinos sötét gyereket választ magának férjül, — akkor a Nyári Rudi nem lesznek szenczáciosak, akkor közömbös, unalmas lesz már a dolog és igazán az lesz a lényeges, ki tudja szebben a fülünkbe huzni.

MŰVÉSZET

SZÍNHÁZ * ZENE * KÉP * KÖNYV

* Kúry Klára első föllépése. Szerdán, szeptember 4-én megint ünnepi estéje lesz A vig özvegy sorozatos előadásainak. A szerdai előadás fényét két jelentős alkalom emeli. Kétszázhetvenötödikször kerül színre a Magyar Színházban a páratlan sikerű operett és a jubiláris előadás ünnepi keretében lép föl nyári pihe-nője után először Kúry Klára a Glavari Hanna szerepében. A szerdai kétszázhetvenötödik előadás immár a tizenegyedik jubileum és a diadalmas darab most Kúry Klára nevével a további jubileumok sorozata felé indul. A művésznő visszatérése újabb lendületet adott a közönség érdeklődésének és a jegyeket a szerdai előadásra és Kúry Klára további föllépéseire már is tömegesen veszik ugy a Magyar Színház pénztárából, mint a Bárd-cég jegyirodájából.

* Műsorváltozás a Nemzeti Színházban. Rákosi Szió asszony betegsége miatt a Nemzeti Színházban a szerdára hirdetett Titok előadását nem tartják meg. Helyette Rostand Regényesek című verses vígjátéka kerül színre. Pénteken az Ahol unatkozna helyett Capus színműve, az Ifjúságunk megy.

HÁROMSOROS HIREK

1890-től 1905-ig, tizenöt év alatt, meghatározódott a magyar népeesség száma — Poroszországban.

* Polónyi Géza levelet írt a politikai helyzetéről. Most már bizonyos, hogy Gapon él. Ugylát-szik az összes halottak feltámadnak.

* A bécsiek színe most stilszerű. Sárgák az ijedtségtől, mert fekete himlő dul náluk...

* Beck báró Velencébe utazott. Mi öt etetjük, ő a galambokat.

* A Városi Villamos most adta ki statisztikáját, amely szerint augusztusban 405.096 koronát vett be. Az elgázolások száma nincs a statisztikában.

* Nápolyban két gróf pisztolypárbaja három óra hosszat tartott. Az egyik, aki halálosan megsebesült, az olasz párbajjelenes liga alelnöke. Mártír halált halt az elveiért?...

* Edvárd király Marienbadban elment a variétébe, de nyomban otthagya az előadást és megbotránkozásának adott kifejezést. Valaki azt kérdezte: Hát olyan öregek voltak a hölgyek?...

* Valaki talált százezer koronát és bevitte A Naphoz. Talán abból a négyszázezerből való, amit a szövekezeteknek kiutaltak, de senkisémm tudja, hová lett?...

* Ifjabb Hegedűs Sándor, a színműíró, végre egy komoly drámát is szerzett. Vadászaton lelőtt két hajót.

Huszonhárom korona egy emberéletért!

A kúrthi vadászszerencsétlenség

Megoperálták a hajtót Az orvosa nyilatkozik

A Szent István-kórház idegbajos-osztályán súlyos betegen fekszik egy parasztfiu, Berta András, a kúrthi vadászszerencsétlenség áldozata, akinek sorsát *A Hír* legutóbbi száma nagy feltűnés közepette fedte föl. Elmondtuk, hogy a több helyen megsebezett gyereket kenőccsel gyógyította a doktor, hogy az apja mindössze husz koronát kapott fájdalomdíj fejében, hogy a fiu — vagy a fejébe ment söréttől, vagy a hibás kezelés következtében — megtévelyodott, legalább is e percben megfigyelés alatt áll, és erősen valószínű, hogy az eszt többé nem fogja használhatni. Megállapítottuk azt is, hogy a balkezes vadász ifjabb Hegedüs Sándor volt, a drámairó, aki a nyilatkozata szerint nem tehet semmiről, ami természetes is, és hajlandó minden kártérítésre, ami nemkülönben magától értetendő.

A Hír ma folytatta ebben a szenzációs ügyben a nyomozást, s a következő újabb részleteket jelentheti:

Az áldozatnál

Berta András, a kúrthi vadász-szerencsétlenség áldozatát, ma délelőtt megoperálták a Szent István-kórházban. A kezén nagy kötés, a fején csak flastrommal kellett beragasztani. Ma hajnalban aludt először, amióta a kórházba bevitték, sok altatót kapott. Az operáció után megnyugodott, s *A Hír* munkatársának, aki délután fölkereste, világos és tiszta feleleteket tudott már adni.

— Hegedüs ur — mondta — aki hajtónak fogadott, máskor is fölfogadott bennünket. Szerencsétlenség soha máskor nem történt, csak augusztus 15-dikén. Nemcsak engem lőtt meg, hanem Poldi nevű testvéremet is velem együtt lőtte meg. A testvéremet őt helyen érte a lövés, de nála az édesapám kivette a söréttel, őt nem érte a lövés súlyosan. Az én sebeimből az apám nem tudta kivenni a söréttel, mert mélyre ment, a koponyámon egészen a velőig. Nálam nem volt senki, amióta itt fekszem, csak a bíróságtól volt valaki, de Hegedüs urat nem láttam. A hajtásért harminc krajcár járt nekünk, de nekem, amiért a vasutra is kimentem, negyven krajcárt adott. Később Hegedüs ur Martinek erdőör utján küldött az apámnak huszonhárom koronát, ami elment gyógyszerre és doktorra, a vasuti költséget már kölcsön kellett kérnie az apámnak. Különben tizenhatéves vagyok, hat osztályt jártam, most a vasárnapi iskolába jártam és hétköznap a lovak mellett voltam elfoglalva.

Igy a fiu. A szeme tisztább valamivel, a láza alábbhagyott, de az az apáca, aki ápolja, azt mondja, hogy ez csak kivétel, különben mindig nyugtalan szokott lenni, összefüggéstelen szavakat, zavartan beszél és lázában víziói szoktak lenni. Abban a pavillonban, ahol fekszik, az idegbajosokat kezelik. Csupa súlyosan beteg, megrognosolt idegzetű, félőrült ember van körülötte, akik időnként a fájdalom állati hangjain üvöltenek föl.

A fiu orvosa

A fiut Kardos Kálmán doktor kezeli, aki *A Hír* munkatársa előtt a következőket mondta páciense állapotáról:

— A fiut ma megoperáltuk, a sebe abszolút nem komoly. Komolyabb már az elmeállapota. Határozott véleményem nem mondhatok, ez lassu megfigyelés eredménye lesz, eltarthat hat-nyolc hétig is. Az bizonyos, hogy a fiu elmeállapota nem normális, most már csak azt kell bevárni, hogy hová fejlődik a baja, vagy, ami szín-

tén lehetséges, visszafejlődik-e. Legelső dolgom az, hogy megállapítsam: az elmebaja mennyiben van összefüggésben a sebével. E pillanatban azt hiszem a kettő között nincs összefüggés. Mindenesetre bekérjük a fiu községéből az összes reá vonatkozó adatokat, közöttük természetesen azt is, hogy vajjon rendes elméjű volt-e, mielőtt a sebet kapta, vagy sem. Ezeknek az adatoknak rövidesen be kell érkezniök. Még csak annyit, hogy a fiu az életveszélmenen túl van.

Bonyolult fájdalomdíj!

Baj van azzal a pénzrel, amelyet a szerencsétlenül járt hajtó-gyerekek apja fájdalomdíj gyanánt kapott. Az öreg Berta husz koronáról beszélt amaz utas előtt, aki szemtanuja volt, amikor a fiut Budapestre fölhozták. Az éjszaka kérdést intéztünk ifjabb Hegedüs Sándorhoz, hogy miért adott csak husz korona fájdalomdíjat és erre a következőket felelte:

— Husz korona? Nem huszat adtam, hanem harmincat! (És hozzátette még, hogy csak azért adott ilyen keveset, mert nem tudta, hogy a fiu baja komoly. De nagyon természetes, hogy minden költséget vállal.)

Szóval, az öreg Berta huszkoronás bevallásával szemben Hegedüs Sándor harminc koronáról beszél. Viszont a fiu ma délután azt mondta el *A Hír* munkatársának, hogy Hegedüs ur Martinek erdőör utján huszonhárom koronát küldött az apjának. Már tessék ebből kiköszödni. Husz korona volt-e a fájdalomdíj, vagy huszonhárom, vagy harminc. Bizonyos, hogy itt differencia van. Ki tévedett? Kinek a kezén tünt el a tiz korona, amely esetleg csak hét is lehet?

Ifjabb Hegedüs Sándor

Ifjabb Hegedüs Sándor, akinek fegyvere a szerencsétlenséget okozta, nem örvend tulságosan annak, hogy ez a szomorú eset kipattant. Különösen az öreg Bertának az az állítása érinti kinosan, hogy ő állítólag el akart bujni előle, hogy kitérjen a kötelességei elől. Konstatálnunk kell, hogy az öreg Berta nem ezt mondta, hanem csak azt, hogy a vadász Hegedüs miniszter fia volt, hogy melyik, azt nem tudja, s hogy nem tudja megtalálni. A fájdalomdíj kérdésének bolygatásáért is haragszik ifjabb Hegedüs Sándor, és azt mondja: tizenöt forintot kértek tőle, és azért adott ennyit. Egyébként nem igen akar beszélni az ügyről, azt mondja, nem komoly az egész, és nem is úgy történt, ahogy Bertáék előadják.

A Nap ma esti számában Hegedüs Sándornak egy hosszabb, írott nyilatkozata van, amely így szól:

A Hír mai számában megjelent személyemre vonatkozó vadász-szerencsétlenségre vonatkozólag kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy én nem bujkáltam a szerencsétlenség után, sőt augusztus 15-én, amikor a véletlen baleset történt, azonnal megbízást adtam Martinek Lajos vadórnek, hogy a gyermeket a kör-orvoshoz vigye és a költségre a szükséghez képest gyógykezeltesse. A rákövetkező vasárnap, tehát három nap mulva, újra kimentem remetei Kővári János barátom társaságában, hogy meggyőződhessen, miszerint intézkedéseim foganatosítva lettek-e és nincs-e valami komolyabb baja a gyermeknek. Elküldtem a gyermek apjához, aki kijelentette, hogy volt a kör-orvosnál és ez azt mondta: *nincs baj*. Azonkívül a gyermeket is láttuk az utcán *alig látható söréthorzsolással a fején*. Erre megkérdeztem, mik a gyógyszer, orvos s kezelés költségei,

a gyermek atyja *tizenöt forintot kért*, mire én ezt szó nélkül odaadtam. Sőt Martineknek megbízást adtam, hogy a netán felmerülő költségeket szintén meg fogom téríteni. *Helekiig a gyermek fentjárt és dolgozott és én semminemű értesítést nem kaptam szeptember elsejéig*, amikor a kúrthi jegyző arról értesített, hogy a kör-orvos véleménye szerint, aki a gyermeket kezelte, a gyermeknek *napszúrásból támadt agyvelőgyulladás van*. Ezen állításaimnak hiteles tanúi vannak. Tisztelettel

Ifj. Hegedüs Sándor.

A főntebb elmondottakból kitűnik, hogy most már az orvosi és bírói vizsgálat veszi a kezébe ezt a szomorú esetet.

Liften a halálba!

— *A Hír tudósítójának telefonjelentése.* —

Temesvár, szeptember 3.

Temesvárott, a Koronaherceg szállóban borzalmas halállal végződött *liftszerencsétlenség történt*. A szerencsétlenség áldozata dr. Mayer Emil Vilmos ujvidéki posta- és táviró fogalmazó vasárnap délelőtt érkezett a szállodába egy nagyon csinos és feltűnően elegáns hölgy társaságában. A hölgy Tengler Károlyné egy cirkusz-igazgató elvált felesége. A szerencsétlenség hétfőn délben történt. Dr. Mayer kiesett a liftből és szörnyet halt.

A Hír szerkesztősége telefonon kérdést intézett Temesvárra a Koronaherceg szállóba. A lift-szerencsétlenség egyik szemtanuja: Bottlik István szállóbeli alkalmazott így adta elő a történeteket:

Mayer Emil vasárnap délben érkezett a szállodába. Hétfőn délután egy órakor az étteremből jött a vele levő hölgygel együtt és a lift felé tartott.

— Hol a liftes? — kérdezte tőlem.

— Nincsen itten, kérem! — válaszoltam. Csak két óra után lesz itten

— Nem baj! — válaszolt dr. Mayer. Ha nem is tudja maga vezetni, csak jöj-jön. Én értek hozzá valamit.

Ezzel már beszálltunk a liftbe: dr. Mayer Emil, a hölgy és én. Ő a második emeleten lakott, de a harmadik emeletre igazította be. Mikor a lift a második emelethez ért és kiszállni akart, felkiáltott:

— Én a második emeletre akartam menni. Mit csináljunk?

A lift ekkor már elhagyta a második emelet ajtaját. Ekkor *ő kiugrott a liftből*. Egy kezével megfogta a lift alját, másik kezével a kötelel. Így akarta a liftet visszahuzni. Azzal, hogy a kötelel meghuzta, a lift *nagy sebességgel tovább indult*. Borzalmas jelenet következett. Mayer kétségbeesetten kapkodott *egyik kezével a kötelelbe, másikkal a lift aljába*. A lift azonban magával rántotta. Fejét belevágta a második emeleti ajtó felső részébe. Ettől az ütéstől *aztán lezuhant a mélységbe, ahol szörnyet halt*.

Negy vizsgálat indult meg a szerencsétlenség után abban az irányban, hogy kit terhel a felelősség. Kiderült, hogy a szerencsétlenség okozója egyedül Mayer Emil volt. Érdekes, hogy Tengler Károlyné, aki a szerencsétlenség idejében Mayerrel volt, kihallgatása után *hirtelen eltűnt Temesvárról*. Mayer holttestét ma este szállították Ujvidékre.

x Nők mentője! A gyöngéd nemnek kezdetől fogva ijesztő veszedelme az idegbaj. Ez a szerencsétlen betegség nem csak egyeseket sujt, de egész családok békéjét, boldogságát teszi tönkre, sok esetben öngyilkosságra, sőt gyilkosságra is ragadja áldozatait. Mi sem természetesebb, minthogy minden olyan gyógyító készülék, amely ennek a romboló bajnak gátat képes vetni, becsülendő és példalendő. Ilyen a kettős elektromágneses kereszt vagy csillag, amelyről Bartók János ur Uzonból így ír: „... Azt észleltem, hogy nóm idegbántalmait ritkultak a használat után...” s Bartók ur kitarotán azzal gyógyítja felesége idült idegbaját. A készülék feltalálója és szétküldője Müller Albert, Budapest, V., Vadász utca 34.

Udvarlás az udvarnak!

— A gazdakongresszuson —

Pécsett ma nyitotta meg a nyolcadik országos gazdakongresszust *Darányi Ignác* földművelésiügyi miniszter. Arra a hozzá intézett kérésre, hogy a Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződésnél hasson oda, hogy az élő állatoknak Szerbiából való behozatala meggátoltassék, a miniszter kijelentette, hogy meg fogja védeni a gazdák érdekeit. Végül a földművelés, ipar és kereskedelem közötti összhang szükségét hangoztatta.

A napirendre térve, *Zselénski Róbert* gróf a tőzsdeadó reformjáról tartott előadást s határozati javaslatot is nyújtott be. Ebben törvényjavaslatot kér a kormánytól a fedezetlen határidő-üzlet eltörlése céljából. A javaslatot elfogadták *Mérey Lajos* azzal a módosításával, hogy a javaslatnak még ebben az évben való betervezésére kérik föl a kormányt. A délelőtti tanácskozás után természetesen bankettek az urak. *Desseffy Aurél* gróf mondta az első felköszöntőt. Vajjon kire? Persze, a legalkotmányosabb uralkodóra, első *Ferenc József*re. Egyebek közt ezeket mondta:

— A koronázási eskü hűségébe vetett bizalom — ugymond — *fényesen igazolódott* nemrégiben, midőn sokan azt hitték, hogy a király túllépi az eskü határát. A tények azt bizonyítják, hogy nem lépte túl s ennek köszönhetjük újabb alkotmányos életünket.

A kongresszus elnöki székéből hangzottak el ezek a szavak, melyek olyan benyomást tesznek az emberre, mintha *Desseffy Aurél* grófnak gyöngé volna az emlékező tehetsége. Avagy nem tud a gróf ur arról a sok millió példányban elkészült és I. *Ferenc József* aláírásával ellátott *manifestumról*, melyet a Nap ázott ki annak idején sirjából? Ez a *manifestum* — szolgálhatunk belőle egy példánnyal *Desseffy Aurél* grófnak is — egészen más színben tünteti föl a király alkotmányos érzületét, mint ahogy a gróf ur elképzeli. Tessék csak elolvasni azt a *manifestumot*. A *Nemzeti Múzeumban* is megtalálható.

A VILLAMOS

REGÉNY

A HIR számára írta:

BRÓDY SÁNDOR

(Idegen nyelvre átültetni tilos) — (5)

Jánosnak önkénytelenül a fehér nadrágja és az jutott eszébe, hogy ezt a nőt érdemes volna elvenni. Ezzel együtt lehetne élni és nem kerülne sokba a mosatás.

A leánynak is ilyesmi jutott az eszébe: ha egy ilyen ember, mint ez a villamos — aki hivatalnok ember — elvénne, nem kelene folytatnia az eddigi életet. A kis Rókusból jött és házasságra gondolt! A polgári erkölcs elvörösödik e szemérmertlenségben, de mi, akik mindent megértünk, ezt is értjük.

— Nem jönnek be egy kicsit hozzám?

A háziasszony nem ment be. Ha a leány benn volt a szobájában, nem tette be oda a lábát. Ezzel tartozott a régi társadalmi állásának. János bizony bement és bár nagyon csendesen, szerényen viselkedett, a szemével nagyon hízelt a hazatérnek. Az is nagyon barátságosan és bizalmasan bánt vele, mindjárt megvallotta:

— Kicsiny, de — mondják — nagyon

GYILKOL a kétfejű sas!

Mi történt a
69-ik gyalogezredben?

Minden nap új katonai botrány. Nem mulik el egyetlen nap sem a nélkül, hogy a *k. u. k. gemeinsame Armee* ne vágná pofon a türelmes, szegény, becsapott magyar nemzetet. Egyszer egy magyar honvéd-kadót karrierjét teszik tönkre, mert le merre tépni egy esónakról a fekete-sárga rongyot, máskor halálba masiroztatják a katonákat. Egyik helyen a tifusz, másik helyen a tisztek gaz bánásmódja gyilkolja a kétfejű sas szerencsétlen áldozatait.

Panaszos levél érkezett ma délután *A Hír* szerkesztőségébe. *Székesfehérvárról* jött, a 69-ik gyalogezred póttartalékosai írták:

Türhetetlen az élet a 69-ik gyalogezredben. Nemcsak a tisztek, de az altisztek sem bánnak az emberekkel a reglama szerint, különösen a fegyvergyakorlatra behívott póttartalékosokkal. Valóságos zsarnokok a tisztek és altisztek. A gyakorlatok a legnagyobb hőségben reggel hét órától délig pihenés nélkül, legtöbbször teljes tábori felszerelésben folynak a laktanya udvarán. A délutánt szintén fárasztó munka tölti ki és ennek dacára a tartalékosoknak még helyük sincs, ahol kipihenhetnék magukat. A laktanya egyik épületében vannak elhelyezve, ahol még a folyosó kövein is hevernek, de oly összezúfoltan, hogy pihenésről szó sem lehet. A póttartalékosok által lakott részben egyetlen lámpa sem ég egész éjszakán keresztül, így történt meg az a baleset, amelynek *Graczer József* tartalékos szakaszvezető az áldozata. *Graczer* a nagy sötétségben kibukott az emeleti ablakból és oly szerencsétlenül zuhant a földre, hogy karját és lábát törte. Halálos sérülésével a csapatkórházba szállították.

Felháborító ennek a levélnek minden sora. Sajnos, hiába minden megdöbbenés, minden felháborodás a kétfejű sással szemben. Parlament és kormány kellene, amely végez ezzel a borzalmas rendszerrel.

kellemes hangom van. Talán kardalosnő is leszek.

— Azok rossz nők; ne legyen! — mondá a férfi. A leány elhallgatott, csak később bigyesztette föl a száját.

— Ugy-e, minden nő — ma — többekévébbé rossz. Ahogy veszszük.

— A kisasszony szülei meghaltak? — kérde a villamos, minden átmenet nélkül.

— Igen.

— És most a kisasszony hivatalban van?

— Leszek.

— És a kisasszonyt, ha meg nem sértem, hogy hívják?

— Zsófinak is, Évának is. A Zsófi nem szép név, az Évát én választottam.

Nevettek. A lánynak hirtelen eszébe jutott, hogy kár tölteni az időt. Három hónapig pihent és a hosszú szüneten, a nagy sanyaruságon keresztül még kíváncsabbnak tűnt fel neki a szerelem, mint azelőtt. A férfira kedve támadt, olyan mértékben, mint még soha. Zavartan mosolygott, de nem tudta, hogy kezdje. Szeretett volna őszinte lenni, nem teketóriázni és azt mondani egyszerűen:

— Gyere! . . .

De annyit sem értett a kacérkodáshoz, mint egy comtesse, aki éppen az imént lépett ki a *Sacré-coeur* zárdából.

Jánost is elfogta valami izgalom, de

TÖRVÉNY ELŐTT

A bajai bank milliója

A pénztáros vallomása

A vitás milliós főnyeremény ügyében a vizsgálat nehezen bír eligazodni, hogy történt-e valóban hamisítás? Széll vizsgálóbíró Baján ma egész délelőtti tanúhallgatásokat eszközölt s helyszíni szemlét tartott a bank üzlethelyiségében. A kihallgatott tanúk lehetetlenségnek mondják a részletv kicserélését. A banktisztviselők és szolgálak azt vallották, hogy *Eckert* kertész leánya mindössze néhány pillanatig volt a bankban s ha megtörtént volna a kicserélés, ezt okvetlen észre kellett volna vennie. Érdekes volt *Prigly* Károly bankpénztárnoknak a vallomása. Tőle azt kérdezte a vizsgálóbíró:

— Igaz-e az, hogy ön már január elején tudott a főnyereményről s hogy együtt mentek el *Wagnerrel* *Eckert* lakására?

— *Tagadom a vádat* — felelt *Prigly*. A főnyereményről csak márciusban szereztem tudomást. Az igaz, hogy januárban *Wagnerrel* együtt *Eckert* háza előtt elmentem. *Wagner* be is ment a házba, de én tovább mentem.

A pénztáros vallomását jegyzőkönyvbe foglalták s ezzel a bajai kirándulás végett ért. A vizsgálóbíró és az ügyész a délután folyamán visszautaztak Szabadkára. *Hír* szerint az ügyben néhány nap alatt befejezik a vizsgálatot.

Tegnap óta a bank részvényeseinek megbízásából a fővárosban tartózkodnak *Weidinger* Dezső kereskedő és *Rayk* Aladár képviselő. A két kiküldött azért van itt, hogy visszlezámitolási hitelt szerezzenek a banknak. Ma távirati értesítést küldtek Bajára, hogy megbízatásuk eredménynyel járt.

* Alkotmányellenes lázítás? A Temesmegyei *Detta* községben tavaly sztrájkba léptek a munkások. *Szandház* *Ferenc* főszolgabíró, hogy megtörje a sztrájkolókat, vezérüket elítélte egyhónapi fogházra. Ebből az alkalomból *Róth* Rezső temesvári ügyvédjelölt megtámadta egy cikkben a főszolgabírót, a főispánt és a minisztert is. Ezért a temesvári esküdtbíróóság alkotmány elleni lázításért és becsület-sértésért elítélte *Róthot* egyévi fogházra és háromszáz korona pénzbüntetésre. A Kuria

ugynevezett rossz gondolata nem támadt egy sem. Gyönyörködött a nőben, aki valóban szép volt: aranybarna színű bőre és szőke haju. Karcsu és rugalmas, mint egy nagy, de fiatal macska. Éppenséggel nem volt sovány, sőt amikor a gallérját levette, látszott, mily erős a hosszú nyaka és milyen tejfehér, ellentétben a sötétszínű arcával.

— A kisasszony mintha meghizott volna egy kicsit. Mi baja volt akkor, miért sirt?

A leány egyszerre hideg lett. Gőgösen nézett el a férfi feje fölött és hirtelen, minden előkészület nélkül, szólott:

— Akkor, aznap, adott el a nővérem!

— Eladta? — hebegte a férfi.

— El. És a maga kedvesének.

— Hogy megy az? — kérde János, cinizmust erőltetve magára, de belül reszketett.

— Bolond vagyok, hogy elmondom. Minek mondom el. Mi köze hozzá. Nem is mondom. Még megutál.

— Mit bánja.

— Bánom. Elég, hogy most itt vagyok.

— Hol?

A leány csodálkozva nézett a tudatlan férfira. Aztán minden érzékenykedés nélkül szólt:

— Én éjjel kávéházba járó leány vagyok. Van egy barátom is, földbirtokos.

(Holnap folytatjuk.)

SZINHÁZAK

Szerda, 1907. szeptember 4-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

A titok.

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZINHÁZ

A vig özvegy.

Operett 3 felvonásban.

Kezdeté 7 1/2 óraker

Fővárosi Nyári Színkör.

Vájlunk el.

Vígjáték 3 felvonásban.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Városi nyári színkör.

Manó

Énekes bohózat 3 felvonásban.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZINHÁZ.

Párisi asszony.

Kezdeté 7 óraker.

KIRALY SZINHÁZ.

A vig Nibelungok

Kezdeté 1/2 8 óraker.

VICSINHÁZ.

Bernát

Zenés bohóság 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8 óraker

APOLLÓ-SZINHÁZ.

Telefon 69-33.

Negy tengeri hadgyakorlatok Edward király jelenlétében. Indiánok támadása farmer család ellen. Ügétő verseny Londonban. Csódbó jutott kalapúziát. Gályarabok merész szökése. Budapesti lövészenyok. Szt. István díj letutása stb. (Az Apolló Színház saját felvétele.)

A La Manche csatornai alagút építése.

Fanasztikus kép a jövőből.

Kezdeté 7 óraker.

Mint kiválóan szép őszi újdonságokat hozzuk e 2 remek modell aijat.

8 kor.

8 kor.

Paris London

Sikkes divattal gyönyörű faconban izélesen díszítet oldalszékekkel és gazdagon berakott szőnyiló szögelyekkel. Az alj a kelméhez illő seiyemmel, bársonnyal izélesen vagy bőrrel paszpólirozható, esetleg paszpoldiz nélkül készíthető.

Ugy a „PARIS” mint a „LONDON” s korona, kitűnő minőségű lodenből, fekete, sötétkék, szürke, drapp és barna színben, vagy legdivatosabb angol mintásmint férfi ruhászövetekből szürke, drapp és oliv színben. Aljaik kitűnnek extra jó szabásuk és pontos kivitelük által. Minden egyes darab mérték után készül, melyhez szükséges a schluss, csipő bőség, elő- és hát hossza a szoknyának, továbbá a szín előírása.

„ZUR SCHOSSENFABRIK” Wien, XVI., Neulerchenfelderstr. 2. Magyar levelezés.

Hölgyek részére! Eredeti Scot himalája-Plaidek

Schottii s sima divatszineken a legnagyobb választékban KERTÉSZ PAL, VII., Rákóczi-ut 40. sz. A Népszinházal szemben. — Telefon 46-79. sz. !! Olcsó szigoruan szabott árak !!

Gramofonokat fonográfokat

legjobb és legújabb kivitelben, gyári árban, előnyös rémeltetésre is szállít

Waldmann Gyula

hangszeresátilya Budapest, VIII. Rákóczi-ut 45. és 47.

fonográfok 7 K-tól 150 K-ig. gramofonok 40 K-tól 300 „ Képes árjegyzék ingyen.

Legújabbfelvételi lemezek és hangerek nagy választékban. Javítások elfogadhatnak.

Valódi vízátthatlan tirolai loden

elpusztíthatatlan jó minőség egy teljes férfi öltönyre való 3 méteres vég

10 KORONA.

Alposi zöld, vadász zöld, világos, közép és sötétszürke drapp és barna színekben. Ezen tirolai loden rendkívül ajánlható női és férfi turista gallérokra, fu öltönyökre méterje (3 méternél kisebb mennyiségben) 3-50 korona.

Kizárólagos szétküldési hely:

Fabriks Niederlage Weiler

00 Bécs. 00

XVI., Lerchenfelder Gürtel 53.

Magyar levelezés.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körut 24. szám, I. em. Lift

Gyógytényezők: Elektromágneses gyógyítás. Röntgen-sugarakkal való kezelés. Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvasatio). Kék fényvel való kezelés. Villamos hő- és fényfürdők. Villamos massage. Galván, Farad- és Franklin árammal való kezelés. Villamos és szénsavas fürdők.

Főbb javallatok: Általános idegesség (neurasthenia, hystoria). Álmatlanság. Hűdés (Paralysis). Idegfájdalmak (Neuralgiák, Ischias). Szívbetegségek. Kőszvény és csuz (Rheuma, izületi és csontbajok). Székrekedés. Anyagcsere bajok (elhízás). Bőrbajok, hajbetegségek (hajhullás, kopaszág, bőrvizsketeg). Aranyeres csomók.

■ Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. ■

Kezelés egész napon át. ■ Kívánatra prospektus.

Látványosság a fővárosban!

Doák Ferenc-szálloda

VIII., Aggteleky-utca 7. f. hó 15-én megnyit. Rényes berendezés, 75 szoba, központi légfűtés, villanyvilágítás, fürdők, fényesen berendezett kávéház, mérsékelt árak.

Tulajdonos Pally Miksa

Cimbalmok,

Legújabb szabadalmazott acél, belső szerkezettel, melynek hangját, hangtartását más gyártmány meg sem közelíthetik. Rézlemezre is legmesszebb menő jóállással készíthők. Fonográfok, gramofonok, hegedők, fuvolák, étek-rák, okarinák stb. olcsó legjobbak. Kijelentve elismert jó munkáért. Árjegyzéket ingyen küld.

Mogyoróssy Gyula

m. kir. szab. hangszergyára Bpest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon: 55-20.

KÉZIMUNKA

vétel előtt homassa meg új nagy képes árjegyzékem, mely 272 oldalon 1500 réselesen körülírt rajzokban sorolja föl a női kézimunka összes anyagait és teljes útmutatást nyújt azon vevőknek, akik megrendelésüket személyesen nem eszközölhetik. Vidékre bérmentve és ingyen.

BÉRCZI D. SÁNDOR

női kézimunka nagyiparos BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 4. SZ.

D. M. C. ENCYKLOPEDIA 10089 610 oldalon, 830 ábrával, magyar nyelven kiadott tankönyv, melynek segítségével az összes kézimunkákat elvégzési és tanítási lehet. Angol vázson díszkötésben 2 korona.

A magy. kir. közoktatásügyi minisztérium 20575. sz. a. ajánva. Viktória szmyrna-munka és magas hímzésre kitűnő kézi hímzőgép ... 6 K.

Szavatosság minden irányban

„Rafael” fényképnagyító és festészeti műterme BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 29/a.

Ajánlja fényképnagyításait akármilyen fénykép után, legszebb kivitelben 55-68 centiméter nagyságban: Diszes paszpartuban 5 K-ért. Olajban színesen 10 K-ért. A kép teljes hasonlatosságáért szavatolunk. Kívánatra küldünk árjegyzéket. Számtalan elismerő- | Képviselek fizetéssel vél szakemberektől. | mindenütt felvétetnek.

E téren első helyen állunk.

Kényelmes és szellős imaház

Baross-tér 15. sz.

(a keleti pályaudvarnál.) Villany-világítás.

Ülések reggel 8 órától esti 8 óráig bérelhetők.

ŐS-BUDAVÁRA

Friedman A. igazgató.

Utolsó hét! Utolsó hét!

Ma, szerdán, szeptember 4-én:

Még csak pár napig fellépnek a közkedvelt

THE CUBANS

kuba sziget-ének- és táncelőadók. A gyönyörű szép kabal asszony. Ezenkívül elsőrangú variété műsor.

A nagy nemzetközi női díjbirkózó-verseny

10-11 napja

Médközékek és döntőmérkőzések a 8000 kor. díjért és az 1907. évi világbajnokságért.

Parisiana: Még csak rövid ideig „AZ ÁGY.”

Media Bouge, Kinematograph színház, Fontaine Lemninoise stb., stb.

Bolpédáj este 9 óráig 60 fillér, azontul 1 kor.

Kedvezményes jegyek a Usadéknak kaphatók.

HOLNAP érdekes döntőmérkőzések!

Ma este

NYÁRI RUDI

és teljes zónekarának első budapesti fellépése az

Aréna-kávéházban

Aréna-ut és Damjanich-utca sarok. Hamburger Adolf

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Rendező: ROTT SÁNDOR

UDONSÁG! Az előadás kezdete fél 9 óraker. UDONSÁG! 11 óraker. Ma és mindennap 11 óraker.

„Die lästige Wittwe“

Bohózat 1 felvonásban. Irta: SATYR.

Ezt megelőzi fél 10 óraker.

A képviselő úr

Bohózat. Irta: KORTES.

Továbbá: Trebitsch Nándor, Werner Manó és Baura Emil urak új szóló számaikkal.

Nappali pénztár délelőtt 9-1-ig és délután 3-6-ig. — Az I. emeleti CASINO DE PARIS megnyit. Kezdeté fél 12 óraker, többek közt a 7 híres Postillonok, valamint angol és francia különlegességek fellépése.

18 forinttól mérték után készíjlik a legelőnyösebb férfi-öltönyt. téliakabátot, felöltőt francia-, angol- és hazai szövetekből.

28 (pr. nőt) szalon, Ferenc József, frakk- és szakköltönyt a legújabb krep- vagy himalaja-szövetből. Budapesti év lakóknak kedvezményes évi részletekre is. 4 öltöny középső rendelésnél szabásunkat úgy mintagyjutományyól vidékre is küldjük.

GROSSMANN B. és TARSA Budapest, Nagydiófa-u. 3.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél és székzsorulásban szenvedőknek.

Igmándi

Keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kapható mindenütt, kis és nagy üvegekben

A száj és a fogak ápolása

Irta:

Med. univ. Dr. Dembitz Mátyás

fog- és szájbetegségek szakorvosa.

A fogorvoshoz intézett kérdések között kétségtelenül a leggyakoribbak egyike, hogyan tisztítsuk szájunkat és fogainkat? Erre a kérdésre lelkiismeretesen válaszolni fontosabb, semmint azt az első pillanatban hinnők, mert a rendszeres száj- és fogápolás lényeges szerepet játszik a magas életkor elérésében és az egészség fenntartásában. Mielőtt tehát e kérdésre válaszolnánk, nem kevésbé fontos azokat az okokat elősorolnunk, amelyek a száj és fogak ápolását nélkülözhetetlenné teszik.

A minket körülvevő levegőkör tele van a legkülönfélébb fertőző csirákkal. Ahányszor szájunkat kinyitjuk, a levegőárammal a fertőző csirák megszámlálhatatlan tömege jut a szájüregbe, ahol a nyálkahártyán és a fogak felületén odatapadnak és innen a tápszerek megrágása és lenyelése után az egész test szervezetébe hatolhatnak, megfertőzhetik a tüdőt és a gyomrot is.

A tápszerek feldolgozása a szájüregben megvégeződik és csak az itt történt helyes és tökéletes feldolgozás után mehet a tápszer mint megfelelő és használható anyag az emésztés további útjára. Ehez pedig a jó fogak feltétlenül szükségesek.

Mindennapi szükségleteink közül a tej, kenyér és cukor, ha a szájüregben visszamarad, a legkönnyebben erjedésnek induló és savképző anyagok közé tartozik. A savak megtámadják a fog zománcát és a meggyengült fogzománcon keresztül megkönnyítik a baktériumok munkáját, előmozdítják a fogak szuvasodását és így a fogak állományát a legnagyobb mértékben veszélyeztetik. A tej-, kenyér- és cukormaradékoknak eme erős erjedő és savképző tulajdonságuk már egy magában is eléggé bizonyítaná az állandó száj- és fogápolás szükségét.

Évente több száz gyermek hal el gyomor- és bélbajban, mely betegségeknek keletkező oka éppen nem ritkán ered az elhanyagolt szájápolás által előidézett szájbetegségekből.

Elismert tény továbbá, hogy a ma legjobban elterjedt fertőző betegségeknek, mint a tuberkulózisnak, luesnek, diphteritisnek, vörhenynek és kanyarónak éppen a szájon át való fertőzése a leggyakoribb. E betegségek bacillusai a szájüreg lobos nyálkahártyáján igen gyorsan fejlődnek; könnyen érthető tehát, hogy a nyálkahártya ellentálló képességének emelése által, amit a rendszeres száj- és fogápolás által érhetünk el, nagyban hozzájárulunk ezeknek a betegségeknek távoltartásához.

Az idegbetegségek és érzéki szervek betegségei gyakran erednek a száj és fogak betegségeiből. Szükségesnek tartom e helyen felemlíteni, hogy ne mulasztja el senki fej- és arc-reumatizmus, fejfájás, fül-fájás stb. eseteiben száját és fogait szakorvostól megvizsgáltatni.

Végül még csak arra akarok rámutatni, hogy hány ember hivatását teszi lehetetlenné a rossz fogak, hány ember veszti el állását hiányos fogai, vagy a rossz fogai-ból eredő szájbüze következtében.

A száj- és fogápolást a legzsengőbb korban kell már kezdeni és hozzá kell szoktatni a gyermekeket, hogy a száj és fogak tisztántartását a testi jólét elengedhetetlen feltételének tekintsék.

Vétkes mulasztást követnek el azok a szülők, kik gyermekeik tejfogainak ápolását teljesen elhanyagolják, mert a tejfogaknak mindvégig teljes épségben tartását az állandó fogazat teljes kifejlődésének és szépségének alapfeltételéül kell tekintenünk.

A száj- és fogbetegségek prophylaxisának sarkalatos pontjai, hogyan tudjuk szájunkat és fogainkat csiramentesen megőrizni, az ártalmas savakat közömbösíteni, a fogkő képződését megakadályozni.

A csirák, mint említettük, részint a levegőárammal jutnak a szájüregbe, részint a visszamaradt ételmaradékok erjedése által keletkeznek, mely erjedési folyamat a leglényegesebben járul hozzá a fogak romlásához.

A fogkő kártékony hatása abban nyilvánul, hogy állandó nyomást gyakorolván a foghusra, helybeli vérkeringési zavarokat okoz, majd koszoru alakban a fogakra rakodván, azokat medrükéből kiemeli és mozgékonytá teszi. Ezért láttuk gyakran mozogni, sőt kiesni fogakat anélkül hogy a fog állománya a fogszu által megtámadva volna.

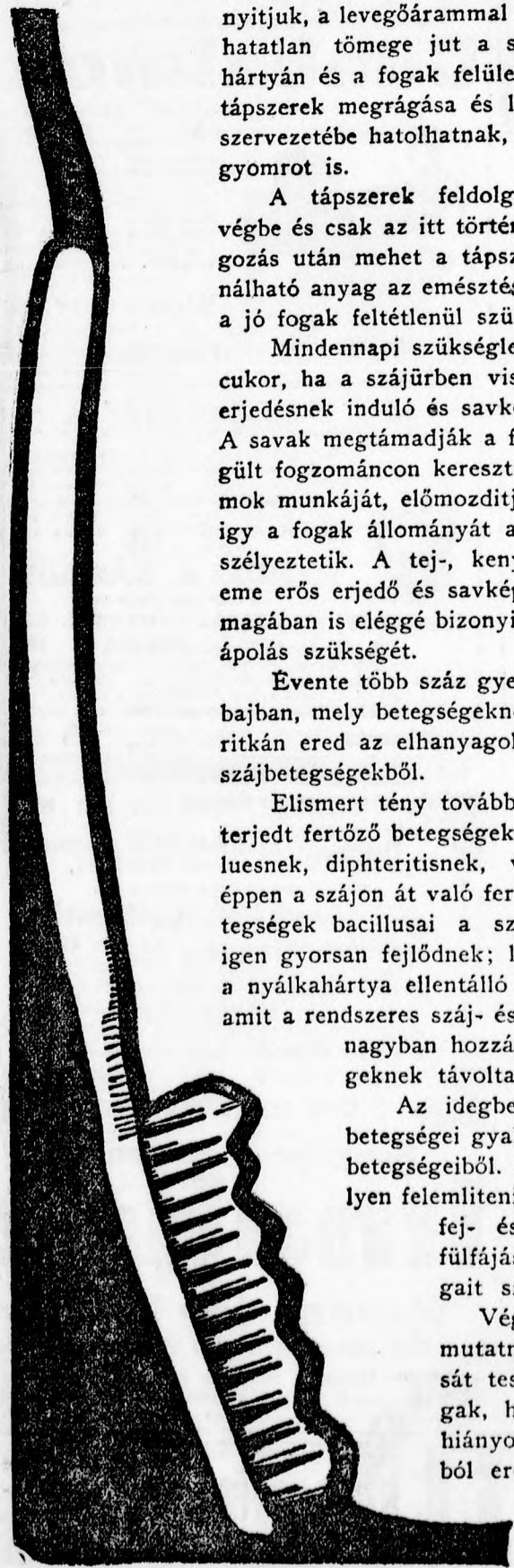
A száj- és fogápolás kétféle módon történhetik, u. m. mechanikai és kémiai uton. Legcélszerűbb e kettőt egyszerre végezni, mert ez legbiztosabb módja a száj- és fogak tisztántartásának.

A mechanikai mód kivitele a fogkefe, részben a fogpor segítségével történik. A fogpor helyett használatos fogpaszta és fogpép nem egyéb, mint fogpor glicerinnel és szőlőcukorral keverve, előbbi sűrűbb, az utóbbi hígabb állapotban.

A jó fogkefe nélkülözhetetlen feltétele a helyes száj- és fogápolásnak. A ma használatos fogkefék legtöbbször nagy hibája célszerűtlen alakja és a sörték helytelen vágása, mely lehetetlenné teszi, hogy a fogkefe teljesen ráfeküdjön a fogakra és behatoljon a fogközökbe is.

Különösen áll ez az oldalsó fogakra nézve, melyek alakjának elrendezése által létrejött zeg-zugok képezik az ételmaradékok erjedésének a fészket, mert a mellső fogait a legtöbb ember jól ápolja, míg az oldalfogainak ápolását, mely több gondot igényel, elhanyagolja. A sörték keménységével szemben egyéniség szerint változik az igény. Erősen dohányzóknak, kiknek kifejezett fogazatuk van, legjobban megfelel a kemény; általában a középkegyű fogkefe használata ajánlatos, gyenge fogazatúaknak és gyermekeknek a puha. Vigyázzunk mindenkor a fogkefék jó minőségére, mert a silány fogkefék könnyen hullatják sörtéiket és ezek bekerülve a gyomorba, gyomorhurutot okozhatnak. Néhány fillér megtakarítás a fogkefe vételénél könnyen megboszulja magát.

A jó fogpor feladata egyrészt mechanikai, amennyiben súroló hatása folytán tisztítja és szépíti a fogakat, edzi a foghús legjobban ápolandó részét, ahol a foghús a fogakkal érintkezésbe jut, másrészt kémiai, amennyiben antiseptikus hatása folytán fertőtleníti a fogakra és a foghúsra tapadt erjedő anyagokat

és alkalikus hatásánál fogva közömbösíti a fogakon képződő savakat, végül gátolja a fogkö képződését.

A jó fogpor kelleit ezekből tehát könnyen megállapíthatjuk: a helyesen megválasztott fogpor ne álljon tulságosan kemény és éles szemcsékből, melyek a fog zománcát könnyen megsérthetik, antiseptikus, adstringens és alkalikus hatású legyen.

Helytelen nézet az, mintha a foghus vérzése a fogak kefézésénél veszélyes volna, ellenkezőleg a foghus észszerű masszírozása csak jótékony hatású lehet. A foghus vérzése nem egyéb, mint jele annak, hogy a foghus edzése a száj- és fogápolás hiánya folytán elhanyagoltatott.

A fogaknak, illetve a foghusnak edzését nagyban elősegíti még az erős rágás, mely a fogak erősödésére nézve az, ami a testi izmok fejlesztésénél a gymnasztika.

A fogápolásban segítségünkre van a fogvájó, mely a fogak közé jutott és a fogkefe által hozzá nem férhető ételmaradékok eltávolítására szolgál. A fogvájó anyagát leggyakrabban a fa képezi, azonban úgy ez, mint a fémből készütek elvetendő, mert az előbbi gyakran a fogak közé törnek, az utóbbi pedig nagyobb sérülést okozhat.

A legjobb a luttollból készült fogvájók, mert vékonyak, elég hajlékonyak és nem törékenyek. Igen sűrű fogaknál célszerűen használhatunk fogvájó helyett fonalat is.

A mechanikai módok, melyeket eddig említettünk, egymagukban azonban nem elegendők, mert az ételmaradékok részbeni visszamaradását és ottani káros erjedését nem zárják ki teljesen.

A száj-, illetve a fogaknak vegyi uton való tisztántartásánál kizárólag a vízben oldott antiseptikus szerekre vagyunk utalva.

A szájviz nemcsak a szájat és a fogak felületét tisztítja, hanem behatolva a fogüregekbe és a fogközökbe is, megakadályozza az ételmaradékok visszamaradását, illetve azokat vegyi uton felbontja és ártalmatlanná teszi és meggátolja, hogy azok ott erjedésnek induljanak és a fogak romlását előidézzék.

Azonban a szájviz használatának is célszerű módon kell történnie, mert a szokásos öblögetés önmagában még nem nyújt elég biztosítékot az ételmaradékoknak a fogközökből való eltávolítására. A leghelyesebb és legbiztosabb mód az, ha a szájvizet csukott szájjal az arc-, ajak- és nyelvmok segítségével fogaink közt nagy erővel és gyakrabban keresztszerűen juttatjuk. Minthogy a szájviz a száj és fogak ápolásánál a legfontosabb feladattal bír, különös gond fordítandó annak helyes megválasztására, hogy az a higienikus követelményeknek teljesen megfeleljen.

A jó szájviz antiseptikus (fertőtlenítő), adstringens (edző) és desodorans (szagtalanító) hatása legyen.

A száznak és fogaknak antiseptikus kezeléséről vitatkozni felesleges, hacsak visszagondolunk, hogy a légzés által is mennyi káros fertőző anyag kerül a szájürbe.

Az antiseptikus szájviz feloldja a visszamaradt ételmaradékokat, megakadályozza azok erjedését és így a szájbüz keletkezését is alapjában támadja meg.

A használatban levő szájvizek legtöbbje közönséges illatosító víz, mely a fog és száj ápolására semmiféle hatással nincsen és csak időleges kellemes illat és iz fejlesztésére szolgál.

A vázolt feladatoknak minden tekintetben megfelelő fog- és szájjápoló-szerek előállítása képezte vizsgálataim tárgyát, míg végre sikerült nemcsak higienikus, de gyakorlati szempontból is a kérdést oly irányban megoldanom, hogy az a legkényesebb igényeket is a legnagyobb mérvben kielégítse. Fog- és szájjápoló szereimet egyetemi tanárok és orvosok osztatlan elismeréssel tüntették ki.

Aseptol-fogkefém megfelel a fogak anatómiai

alakjának és ennek következtében teljesen reáfekszik a fogivre, a fogkefe nyelének görbe hajlása viszont lehetővé teszi, hogy a fogak úgy külső, mint belső felülete mindenütt hozzáférhető legyen. A sörtének a vágása pontosan egyezik a fogak szélességével és a fogak közötti mélyedésekkel, miáltal a fogkefe a fogak minden zeg-zugát érinti. Amellett csakis a legjobb minőségben készül, ami a sörtéknek kihullását majdnem teljesen kizárja.

Aseptol fogporom nem sérti a fogak zománcát, alkalikus hatásánál fogva közömbösíti a fogak körül képződő ártalmas savakat, meggátolja a fogkö képződését, fertőtleníti és edzi a fogakat és foghust, visszahozza a fogak eredeti szép színét és fényét.

Aseptol szájviz-pasztilláim antiseptikus, desodorans és adstringens hatása mindig egyenletes, mint-hogy a pasztillákban a gyógyszerek hatóanyaga orvosi receptszerű pontossággal van elosztva, egy pasztilla két és fél deciliter vízre számítva.

Aseptol szájviz-pasztilláimban a gyógyszerek nincsenek alávetve a bomlásnak, mint ahogy, az folyadékban levő szájviznél gyakori.

Aseptol szájviz-pasztilláimban a gyógyszer épen marad, vízbe dobva pár perc alatt oldódik, használatnál friss, minden ható anyag működik.

Aseptol szájviz-pasztilláimnak páratlan előnye a hatóanyag helyes oldása és eloszlása a vízben. A vízbedobás után szénsavfejlődés indul meg és így a víz egyenletesen telítettik szénsavval, ami által a folyadék minden tömecebe oly egyenletesen oldja és osztja fel a gyógyszereket, amilyen oldást-elosztást rázás, vagy keverés által alig érhetnénk el a szájvizeknél.

Aseptol szájviz-pasztilláimból készített szájviz, mint szénsavval telített víz bírja a szénsavas vizek gyógyhatását is a nyálkahártyákra.

Aseptol szájviz-pasztilláim antiseptikus, adstringens és desodoráló hatásuk mellett kiváló alkalikus hatásúak is és így a savak kártékony hatását nagy mérvben akadályozzák.

Aseptol szájviz-pasztilláim nemcsak mint fog- és szájjápoló szer felelnek meg feladatuknak, hanem fertőtlenítő és edző hatásuk folytán kitűnő szernek bizonyultak a különféle garatbántalmaknál, mint toroköblítő víz.

Kitűnő szer színészeknek, tanároknak, papoknak és szónokoknak, kiknél a garat edzése fontos szerepet játszik.

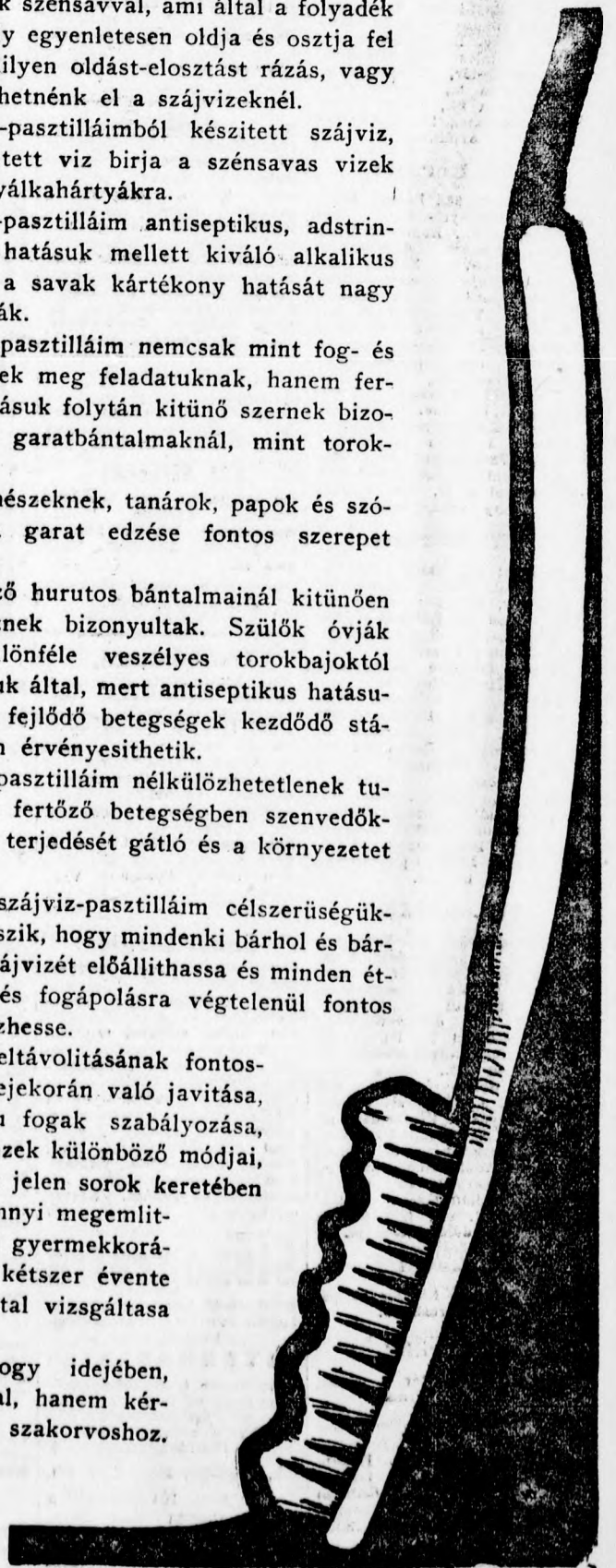
Az orr különböző hurutos bántalmainál kitűnően bevált orröblítő víznek bizonyultak. Szülők óvják gyermekeiket a különféle veszélyes torokbajoktól rendszeres használatuk által, mert antiseptikus hatásukat az észrevétlenül fejlődő betegségek kezdődő stádiumában jótékonyan érvényesíthetik.

Aseptol szájviz-pasztilláim nélkülözhetetlenek tuberkulotikus és más fertőző betegségben szenvedőknek, mint a betegség terjedését gátló és a környezetet védő szer.

Végül Aseptol szájviz-pasztilláim célszerűségük-nél fogva lehetővé teszik, hogy mindenki bárhol és bármikor megszokott szájvizét előállíthassa és minden étkezés után a száj- és fogápolásra végtelenül fontos szájjápolást elvégezhesse.

A rossz fogak eltávolításának fontossága, hibás fogak idejekorán való javítása, tömése, a ferdeállású fogak szabályozása, a hiányzó pótlása, ezek különböző módjai, oly részletek, melyek jelen sorok keretében el nem férnek. — Annyi megemlíthető, hogy mindenki gyermekkorától kezdve legalább kétszer évente fogait szakorvosa által vizsgálta meg.

Szabály legyen, hogy idejében, tehát nem panaszzal, hanem kérdéssel forduljunk a szakorvoshoz.

APRÓ

E rovatban minden szövegszerű beiktatása 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

Ajánlatokhoz, melyeket valamely jel-
lő alatt küldenek a kiadóhivatalba,
ne tessék eredeti okiratokat mellékelni,
mert ezeket semmiképpel felelősséget
nem vállalunk.

Azokat az ajánlatokat és leveleket,
melyeket az apróhirdetés megjelenésé-
től számított négy hét alatt címzett-
jük el nem viszi, a kiadóhivatal meg-
semmisíti.

Apróhirdetéseket

Központi irodákban s ere-
delti nyugta mellett még a
következő sítókban lehet
földelni:

I. kerület.

Vár Polatschek Lajos do-
hánytőzsdéje, Stark Ferenc
könyv- és zeneműkereske-
dése, I. ker., Krisztina-tér 7.
Döbrentel-tér 5. özv. Nosvai
Józsefné tudóstő és hirdetés
iroda.

II. kerület.

Pó-utca 2. sz., Toldi Lajos
könyvkereskedése.

IV. kerület.

Kálvin-tér 2., Engelmann
M. gyorsszájnyomdája, Pap-
szelvény-utca 8. Stark Nán-
dor könyvkereskedése. Vá-
mház-körút 14., Györi Vilmos
dohánytőzsdéje, Kecskeméti-
utca 14., Szántó Mór dohány-
tőzsdéje, Egyetem-tér 5. özv.
Schneider Imréné dohány-
tőzsdéje, Ferenciek-ter 9.,
Szendy Béla papirkereske-
dése, Párisi-utca 7., Tusák
Józsefné dohánytőzsdéje. Pe-
tőf-tér 3. Nemetsék A. J. új-
száradója. Vázház-körút 6.,
Jörg Luiza dohánytőzsdéje.

V. kerület.

Erzsébet-tér 18., Klein Armin
dohánytőzsdéje. Lipót-körút
26., Grosz Etel dohánytőz-
sdéje. Lipót-körút 8., Schödl
Gyula dohánytőzsdéje és posta-
gyűjtőhely. Dorottya-utca 13.,
Weil Vilmos dohánytőzsdéje,
Szabadság-tér, Tözsépalota.
Füred-utca 5., dohánytőzsdéje.
Nador-utca 26., dohánytőzsdéje.
Marokkói-utca 2. sz., Földes
Arminé.

VI. kerület.

Teréz-körút 54., Breuer névé-
rek dohánytőzsdéje. An-
drásy-ut 48., Rohonczy Ilona
dohánytőzsdéje. Andrásy-ut
38., Berkovits Nándor do-
hánytőzsdéje. Szerecsen-utca
1., Spielmann Mária dohány-
tőzsdéje. Teréz-körút 2. sz.,
Zala Mór zeneműkereskedése,
Andrásy-ut 4., Zipser és
König zeneműkereskedése.
Andrásy-ut 50., özv. Reisz
J.-né dohánytőzsdéje. Váci-
körút 65. sz. özv. Biener Ar-
miné. Andrásy-ut 26., özv.
Steiner Ignacné dohánytőz-
sdéje. Teréz-körút 50., Prá-
ger Cecília dohánytőzsdéje.
Szendy-utca 17. sz., Weitz
Jenny dohánytőzsdéje.

VII. kerület.

Aréna-ut 44., Gang Adolf pa-
pírkereskedése. Baross-tér
20., özv. Grünhut Mórné do-
hánytőzsdéje. Rákóczi-ut 50.,
Jambrikovits dohánytőzsdéje.
Király-utca 1. sz., Orczy-ház,
Popper Izidorné dohánytőz-
sdéje. Király-utca 63., özv.
Schiesinger Vilmosné do-
hánytőzsdéje. Erzsébet-körút
2., özv. Kálla Lajosné do-
hánytőzsdéje. Erzsébet-körút
51., özv. Zwilling Mórné
dohánytőzsdéje. Erzsébet-
körút 7., Weiss Jenőné do-
hánytőzsdéje. Erzsébet-körút
54., Braun Janka dohány-
tőzsdéje, Damjanich-utca 39.,
Wellisch Miksa papirkeres-
kedése.

VIII. kerület.

Múzeum-körút 18., Kernberg
Rozália dohánytőzsdéje. Kun-
utca és Teloki-tér sark,
Medák H. Mária fűszerkeres-
kedő. Üllői-ut 46., Kartsch-
maroff J. dohánytőzsdéje.
Múzeum-körút 2., Ifj. Nagel
Ötő könyvkereskedése. Jó-
zsef-körút 50., Reisz Hen-
riette dohánytőzsdéje. Rá-
kóczi-ut 1., Soproni V. do-
hánynyagárus. Práter-utca 19.
Szalma Aranka dohánytőz-
sdéje. Baross-utca 81. szám,
Schulez Adolf dohánytőzsdéje.
József-körút 83. sz., Gangli
Anna dohánytőzsdéje. Rá-
kóczi-ut 57. sz., Kirschbaum
Edéné dohánytőzsdéje.

IX. kerület.

Üllői-ut 83., Richter Lipót
papírkereskedő.

X. kerület.

Kőbánya, Liget-tér 2. szám,
Novotny Irma.

Ujpest.

Árpád-utca 10., özv. Deuch
Teréz hírlapelárusító. István-
utca 10. sz., Márton Kálmán
nyomtőzsdéje. Árpád-utca 25.,
Radnai Mór. Valamint minden

Hirdetési iroda.

Központi irodákban s ere-
delti nyugta mellett még a
következő sítókban lehet
földelni:

Házasság

Házasságok
ingyen közvetít. „Házasu-
landók Ujságja”. Budapest,
Lillom-utca 54. Kérjen mu-
tatványszámot. 10059

Állást keresők

A t. c. gazdaközönség
és iparvállalkozók figyel-
mébe ajánlom 1884 óta fon-
dus gazdagsági és iparoso-
helyzeteket elhelyező irada-
mat. Gazdatisztek, gépészek,
kovácsok, molnárok, szesz-
fűzők, kertészek, közönség
és felelősséggel, főnököknek
díjmentesen elhelyeztetnek.
Krakauer Armin, VI., Nagy-
mező-utca 25. szám. Telefon
94-76. 10.003

Betöltendő állások

Hírlap-expeditioba
a y tanuló ny felvétele ik. Cim a
kiadóhivatalban.

Uradalomba

kerestetik gazdatiszt, segéd-
tiszt, könyvelő, ispán, gazda,
írnök, tehenész, gyakornok,
gépész, vanceller, kovács és
bognár. Föltételek olvashatók
az Országos Pályázati Köz-
lönyben. Mutatványszám in-
gyen. Budapest, Nap-utca 13.

Magyar bonne

jó bizonyítványokkal 3/2 éves
figyermek mellé kerestetik,
előnyben részesül, ki a babás-
és varrásból ért. Ajánlatok
„Jó ház” jelleg alatt a kiadó-
hivatalhoz intézendők. 101

Alakuló

pénzügytanulónál több tisztviselői
állás betöltendő. Pályázat
iratott ki továbbá pénztár-
nok, titkári, főkönyvelői,
gondnoki, ellenőri, könyvelői,
segédkönyvelői és gyakor-
nok állásokra, összesen 51
magánhivatalnok állást közül
teljes címekekkel a most meg-
jelent Országos Pályázati
Közöny. Mutatványszám in-
gyen. Budapest, Nap-utca 13.
(Saját ház.) Telefon 84-32.

Takarítónő,

gyermektelen, szabad lakás- és
tisztosítást felvételek azonnal. Aján-
latok „Gazdaszeu” jelleg alatt
a kiadóhivatalhoz kéretnek. 144

371 állásról

ma megjelent az Országos
Pályázati Közöny. Mutat-
ványszámot ingyen küld a
kiadóhivatal. Budapest, Nap-
utca 13.

Oktatás

Gimnáziumi,

reál, kereskedelmi, polgári,
egyes önkéntességi, bár-
mely érettségi vizsga letelvé-
séhez igényelt tantárgyakból
legjobb módszer szerint tanít
és tanítást kiülő filológus és
matematikus. Egyenkénti
oktatás. Tanítványok csak
korlátolt számban vétetnek
fel. A biamulatos eredménye-
ket igazoló okiratok e lak-
ásban megtekinthetők. Golt-
stein Henrik, Budapest, VII.,
Damjanich-utca 39., II. em.
10. ajtó. 10.020

Gabelsberger-

Markovits-rendszerű magyar-
német levelező és vita-gyors-
írást, géprást, az összes
használatban levő rendszere-
ken, biztos sikerrel tanulhat
a „Merkur”-tanfolyamon. Ha-
jós-utca 15. szám. (Andrásy-
ut közelében.) Tanítási egész
nap, állásban levőknek egész
este 10 óráig. Ingyenes állás-
közvetítő és gyakorló órák.
Igen mérsékelt tandíj, mely
kisebb részletekben törleszt-
hető. Nyilvános vizsgák. Jel-
entkezés naponként. Kérjen
tájékoztatót. 137

Stenográfia

Budapest legnagyobb és
legkedveltebb gyorsíró-
iskolája a

„STENOGRÁFIA”

országos Gabelsberger
magyar, német gyorsíró
és gépiróiskola.
Kereskedelmi szak-
tantárgyak.

VII., Kazinczy-utca 8. I. em.

(Össze nem tévesztendő a
Kazinczy-utca 3-as szám
alatti Stolce-rendszerű is-
kolával.) 10021

Gyorsírás,

(Gabelsberger-) gyorsíró né-
iskolája. Kiképzés után áll-
ást garantál. Németül tudók
tandíj-kedvezményben rés-
zesülnek. Irógépkutatás né-
vendégeknek díjmentes.
Krisztóf-tér 2. 128

Butor

Régi butorszalón
Budapest, Ferenciek-ter 3.
sz., főemelet. Vétel és el-
adás. Polgári, urasági beren-
dezések, keleti szőnyegek,
csillárok, tükrök és régisé-
gek, 30 százalékos megtakarí-
tás. Telefon 82-13. szám. 133

Butorok

Butorok csak a legjobb
kivitelben kaphatók készpénzért
v. banknál törlesztendő részlete
BALÁZS és YÁRSA butoraktárban
Budapest VI., Révay-utca 3. szám.
Váci-körút mellett.

A vásárolt butorok értékét egy
bank fizeti nekünk ki, a vevő
tőkéit a banknak marad adása, mi-
által a butort mindenkinek kész-
pénz-árban számíthatjuk.
A bankkölcsönt sem részleggyés
sem egyéb költség nem terheli.

Szeptember végén jelenik meg a

Boltt ára 1 kor. 50 fill.

Mindenki, aki a FIDIBUSZ-ra legalább félévre előfizet,
Ingyen kapja a FIDIBUSZ díszes naptárát.

A FIDIBUSZ előfizetési árai:

Egész évre 6 korona.
Félévre 3 korona.
Negyedévre 1 kor. 50 fill.

Egyévszám ára 5 krajcár.

A FIDIBUSZ kiadóhivatala.

Butorudvar:

Teljes lakberendezések közpén-
zért és kedvező részletfizetésre,
nem felemleni árban kapható
Schwarz Lipót és testvérei, lárt-
tós meter és bútorkereskedőnő,
Budapest, Hársfa-utca 37. sz. Ar-
gyezék 60 fillér.

Állami és városi

tisztviselőknak, tanároknak és
tanítóknak októberi illetm-
ényeit kezes nélkül azonnal
folyósítja Pless A. Rákóczi-ut
64. III. 124

Pénzkölcsönt

vidékre is 2 nap alatt bank-
tól, priváttól októberi nyugdíj
vagy fizetésre azonnal. Stinger,
Huszár-utca 1. Válaszbélyeg. 120

Személyhitel

magánpénzt, kezes nélkül is,
24 óra alatt megszerzik 1-2
-3 havi lejáratral. Bankköl-
csönt 3 nap alatt, havi vagy
negyedévi törlesztéssel, rész-
vénytársaságtól, nem zárvet-
kezettől. Márton, Rottenbil-
ler-utca 12., I. 14. szám. Tele-
fonszám 84-66. Betábláza-
sokat házra, földre, telekre,
II., III. helyre is két nap
alatt elintézik olcsó ka-
matra. 10.005

Pénzkölcsönt

4 korona törlesztésre folyósít-
tatok vidékre is. Hivatalno-
koknak, kereskedőknek, ipa-
rosoknak, segédőknek, mun-
tásoknak, vasutasoknak,
nyugdíjasoknak kezes nélkül
is. Stinger, Budapest, Ó-utca
39. Válaszbélyeg. 140

Lakás

Magános hölgnél
csinosan butorozott egy-
száhszobás nyílt szoba min-
den kényelemmel ellátva
méréskel árban azonnal
kiadó Teréz-körút 7. II.
4. szám.

Butorozott szobák

a Klinikánál, Kneiss-utca 5., he-
tanlitt 5 koronáért kiadó.

Lakótársnő

kerestetik fiatal leány mellé
teljes ellátással és zongora-
használattal. Király-utca 28.
III. 54. 805

Pénz

Egyetemi hallgatók-
nak, tanároknak, tanítóknak
pénzkölcsönt közvetlen utó-
lagos díjazással, törvényes
kamattal. Grossmann József,
Gróf Károlyi-utca 14., földsz.
1. Válaszbélyeg. 136

Gyors

pénzkölcsönt váltóra amap kies-
zést Pless A. Rákóczi-ut 64.
III. 21. 125

Különféle

Elveszett

egy készlet a Kelenberryl-
uton a Ferenc József-hídig.
Tartalma 80 kor. A megtaláló
jutalomban részesül. József-
utca 15. III. 42. 141

35 korona

egy divatos férföltöny vagy
felöltő mérték után remek
szabásban, finom gyapju-
szövetekből.

FRIED ÁRMIN

szabómesternél Budapest,
Váci-körút 39/H. Vidékre
minták bérmentve. Három
öltöny rendelésnél éves vasuti
jeggyel ellátott szabásom
költségemen odautazik.

Női óvszer.

Női orvosok által kipróbálva,
nagyon megbízható és soha nem
mondja fel a szolgáltatást

Melussa-Ovale.

Mi ta oktatással együtt K. 2.40.
Kapható minden gyógytérben
és drogueriában, vagy a Dres-
dener Bot. Laboratórium G. m.
b. H. székiüldési irodája által
E. Than, Wien, III., Postfach 5.
10010

30 korona

finom szövettel divatos
férfiöltöny vagy felöltő
mérték után remek sza-
bás és finom kivitelben
„Hazi Varsonyzabóság”
Budapest, VII., Thököly-
(Csömör)-ut 3. szám
I. em. - Vidékre min-
ták bérmentve.

Ingyen!

GUMMI

és különféle óvszer-árjegyzékün-
ket titoktartás mellett ingyen és
bérmentve küldjük.

NAKIRA

örv. védett férfi
gummi különle-
geség, tucatja 12.- kor., 3
tucatból 20 százalékos engedmény.

UTERUS SPRAY

legújabb higiénikus
női szer 14 kor.

GUMMI

2, 4, 6, 8, 10,
12 Korona
Férfiöltöny : tucatja :
Mintagyűjtemény 12 db. 4 K.
Pésár. ocl. darabja 3-8 K-ig.

Irrigátorok

3 koronától
feljebb.

Bidee vasállvánnyal 8 kor.

Magyar Orvosi
Muszertár

Bpest, VII., Rákóczi-ut 32.

a kókus-korházzal szemben.
Pontos címre és a vörös keresztre
ügyeljünk. 10001

Egy háztartásban se

hiányozhat a hírne-
ves Majthényi-féle
„Diadal”-sósorszesz

mely gyógyhatásánál fogva
felülmúlja az összes forgalom-
ban lévő hasonló készítménye-
ket. Egy kisórlot meggyőző
mindenképpen Áldásos házi-
szer kiváló tulajdonságairól.

Kis üveg ára - 40 fill.
Közép " " - 90 " "
Nagy " " - 150 " "

Majthényi Béla

droguistánál
Budapest, IX., Vázház-körút 15.

A betegszoba

Levegőjének javítására és fertő-
lentesőre legalkalmasabb és leg-
kellősebb szobalátortó szer a
MAJTHÉNYI-féle

Kárpáti

törpefenyőillat.

Egy üveg ára 80 fill., 2 és 4 K.
Nikkel porlasztó cső hozzá 50 fill.
Főraktár:

Majthényi Béla droguistánál

Budapest, IX., Vázház-körút 15.

Magyar Otthon

PENZIÓ

VIII Főherceg Sándor-u. 30

Elsőrangú szigorúan csa-
ládi otthon. Mérsékelt árak.
Kifűző és olcsó konyha.

Képviselők

Művészek

Írók

Családok

Tanulók

Magánosok

kedvelt és állandóan párt-
fogolt otthona.

Villanyvilágítás. Rézágaly.

Tűkrös szekrények.

FÜDŐK. LIFT.

Cimbalom-tanítónő

tanít kiülő módszer szerint
kottából, vagy cigányosan mér-
seket áron, egy saját lakásán
mint házon kívül. H. rom hónap
alatt biztos eredmény. VII.,
Ovoda-utca 19. III. em. 32. 808

BUTOR

teljes lakberendezése-
ket, készpénzért és banknál
törlesztendő havi részletekre
legelősebben szállít:

BARTOK FARKAS

butoragykereskedő
BUDAPEST, VII.,
Király-utca 13. sz.

HITELOSZTALY

füzetek feltöltelők:
800 koronáig kavi 10 kor.
500 " " " 15 kor.
600 " " " 20 kor.
1000 " " " 40 kor.

Előleg 50%. - Szabott
árak, ugyancsak mint
készenléti díjmentesen. -
Bérlési díjmentesen. -
Állítás díjmentesen.
Album 1 korona.

MAGYAR

TEXTILIPAR.

Folyóirat. 10008
A pamut, gyapjú, len-
kenet, scyem- és juta
ipari és kereskedelmi
közlönye.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal Ujvidéken.
Megjelenik havonta 2-szer.
Előfizetési ára egy évre 12 kor.

Urak!

Fel a szemekkel!
A világon egyedülálló magánkese-
lés, a férfierő azonnali helyre-
állítására a Cr. Luckesch

Floricidin-tabletták

Által. Jótállás 3-szoros. Minta és
oktatási füzetke 40 fillér.
Kapható minden gyógytérben és
drogueriában, vagy a Dresdener
Bot. Laboratórium G. m. b. H.
székiüldési irodája által

E. Than, Wien, III., Postfach 5.

10100a